

MEB - EKYS

EĞİTİM KURUMLARINA
YÖNETİCİ SEÇME SINAVI

EKYS DENEME-4

AYRINTILI ÇÖZÜMLER

Her soru için doğru cevap gerekçesi, seçenek analizi, kritik tuzak, kaynak dayanağı, zorluk ve önerilen süre verilmiştir.

Soru	Resmî Simülasyon	Hızlandırılmış Mod	Yanlış Etkisi
80	150 dk	120 dk	Yok

Bölüm	Soru	Aralık
Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli	24	1-24
Genel Kültür	16	25-40
Mevzuat	16	41-56
T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük	12	57-68
Eğitim Bilimleri	12	69-80

Bağımsız ve özgün hazırlık materyalidir; resmî ÖSYM veya MEB yayını değildir.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

1-24

1 Kavramsal beceriler: çözümleme

Kolay • 65 sn

Soru: Bir öğrenci okul servislerindeki gecikme sorununu incelerken sorunu güzergâh, araç sayısı, trafik yoğunluğu, durak süresi ve iletişim akışı gibi parçalara ayırmış; ardından bu parçalar arasındaki ilişkileri göstermiştir. Öğrencinin ağırlıklı olarak kullandığı kavramsal beceri aşağıdakilerden hangisidir?

Seçenekler: A) Sınıflandırma | B) Çözümleme | C) Özetleme | D) Genelleme | E) Karşılaştırma

Doğru cevap: B) Çözümleme

Çözüm: Çözümleme; karmaşık bir bütünün bileşenlerini belirleme, bileşenler arasındaki ilişkileri inceleme ve yapıyı anlaşılır hâle getirme sürecidir. Öğrenci, servis gecikmesini tek bir nedene indirgemek yerine parçalarına ayırıp aralarındaki bağı kurmuştur.

Seçenek analizi: A ortak özelliklere göre gruplamayı, C ayrıntıları kısaltmayı, D tekil durumlardan genel bir yargıya ulaşmayı, E ise iki ya da daha çok varlığı ölçütler bakımından karşı karşıya getirmeyi ifade eder.

Kritik tuzak: Sorunun parçalara ayrılması tek başına sınıflandırma değildir; belirleyici nokta parçalar arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

Kaynak dayanağı: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni - kavramsal beceriler; 2026 MEB-EKYS model temelli soru yaklaşımı.

2 Kavramsal beceriler: çıkarım yapma

Orta • 88 sn

Soru: Bir öğrenci üç farklı yılda okul kütüphanesinden ödünç alınan kitap sayıları ile düzenlenen okuma etkinliklerinin tarihlerini karşılaştırmıştır. Etkinliklerden sonraki haftalarda ödünç alma sayısının düzenli biçimde yükseldiğini göreyerek etkinliklerin kitap kullanımını artırmış olabileceği sonucuna ulaşmıştır. Bu öğrencinin kullandığı beceri aşağıdakilerden hangisidir?

Seçenekler: A) Tanımlama | B) Sınıflandırma | C) Ölçme | D) Çıkarım yapma | E) Ezberleme

Doğru cevap: D) Çıkarım yapma

Çözüm: Çıkarım yapma, verilen kanıt ve örüntülerden doğrudan yazılı olmayan makul bir sonuca ulaşmaktır. Öğrenci, zaman içindeki iki veri dizisi arasındaki örüntüyü kullanarak olası etki hakkında sonuç üretmiştir.

Seçenek analizi: A bir kavramın ayırt edici özelliklerini belirtir. B gruplama, C nicelik belirleme, E ise bilgiyi olduğu gibi hatırlama işlemidir. Senaryodaki sonuç kanıta dayalı yorumdur.

Kritik tuzak: Veriler ilişki gösterir; öğrencinin kullandığı beceri çıkarımdır. Bu sonuç tek başına kesin nedensellik kanıtı sayılmaz.

Kaynak dayanağı: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni - bütünleşik kavramsal beceriler.

3 Üst düzey düşünme: eleştirel düşünme

Orta • 88 sn

Soru: Öğrenciler bir sosyal medya paylaşımındaki iddiayı değerlendirirken kaynağın kimliğini, kullanılan verilerin güncelliğini, karşıt kanıtları, metindeki varsayımları ve ulaşılan sonucun kanıtlarla tutarlı olup olmadığını incelemiştir. Bu süreç aşağıdaki üst düzey düşünme becerilerinden hangisine en uygun örnektir?

Seçenekler: A) Eleştirel düşünme | B) Rutin işlem yapma | C) Taklit etme | D) Hatırlama | E) Otomatikleştirme

Doğru cevap: A) Eleştirel düşünme

Çözüm: Eleştirel düşünme; iddiaları, kanıtları, varsayımları ve akıl yürütmeyi ölçütlere göre sorgulamayı gerektirir. Öğrenciler yalnız bilgi toplamamış, bilginin güvenilirliğini ve sonucun dayanağını da değerlendirmiştir.

Seçenek analizi: B, C, D ve E sorgulamaya dayalı ölçüt kullanımı içermez. Bu seçeneklerde işlem tekrarı veya bilginin olduğu gibi kullanılmasına ağırlık verilir.

Kritik tuzak: Kaynak kontrolü tek başına bilgi okuryazarlığı olarak görülebilir; ancak senaryoda varsayım, karşıt kanıt ve akıl yürütme de değerlendirildiği için daha kapsamlı beceri eleştirel düşünmedir.

Kaynak dayanağı: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni - üst düzey düşünme becerileri.

4 Eğilimler: merak

Kolay • 65 sn

Soru: Bir öğrenci derste verilen açıklamayla yetinmeyip 'Bu olay farklı koşullarda da aynı biçimde gerçekleşir mi?' sorusunu sormuş, alternatif açıklamalar aramış ve yeni bir gözlem planlamıştır. Bu davranış aşağıdaki eğilimlerden hangisini daha doğrudan yansıtır?

Seçenekler: A) Çekingenlik | B) Boyun eğme | C) Kararsızlık | D) Rekabet | E) Merak

Doğru cevap: E) Merak

Çözüm: Merak eğilimi, bilinmeyi araştırma, yeni sorular üretme ve açıklamayı derinleştirme isteğiyle görünür hâle gelir. Öğrenci, hazır cevabı kabul etmek yerine yeni durumları sorgulamıştır.

Seçenek analizi: A, B ve C öğrenmeyi genişletme isteğini azaltır. D başkalarını geçme arzusuyla ilgili olabilir; senaryonun odağı ise bilinmeyi keşfetmektir.

Kritik tuzak: Çok soru sormak her zaman merak göstergesi değildir; soruların konuyu anlamaya ve araştırmaya yönelmesi gerekir.

Kaynak dayanağı: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni - becerilerin kullanımını destekleyen eğilimler.

5 Eğilimler: bağımsızlık

Zor • 118 sn

Soru: Bir proje öğrencisi, amaç ve ölçütleri inceledikten sonra çalışma planını kendisi oluşturmuş, hangi kaynağı neden kullanacağını gerekçelendirmiş, gerektiğinde uzman görüşü almış ve son kararının sorumluluğunu üstlenmiştir. Öğretmen her adım için onay beklememiştir. Bu örnekte öne çıkan eğilim aşağıdakilerden hangisidir?

Seçenekler: A) Uyuma | B) Gösteriş | C) Bağımsızlık | D) Dürtüsellik | E) Kaçınma

Doğru cevap: C) Bağımsızlık

Çözüm: Bağımsızlık eğilimi, bireyin sürekli dış yönlendirmeye ihtiyaç duymadan ölçütlere dayalı karar alabilmesi ve kararının sorumluluğunu üstlenebilmesidir. Uzman görüşü almak bağımsızlığa aykırı değildir; önemli olan kararı bilinçli biçimde kendisinin vermesidir.

Seçenek analizi: A başkalarının kararına koşulsuz uyuma, B görünür olma isteği, D sonuçları tartmadan hareket etme, E ise sorumluluktan uzaklaşmadır.

Kritik tuzak: Bağımsızlık, yardım almamak değildir. Öğrenci gerektiğinde destek alabilir; fakat düşünme ve karar verme sorumluluğunu devretmez.

Kaynak dayanağı: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni - eğilimler ve öğrenci öznesi.

6 Sağlık okuryazarlığı

Kolay • 65 sn

Soru: Bir öğrenci internette gördüğü beslenme önerisini hemen uygulamak yerine önerinin kaynağını kontrol etmiş, ürün etiketindeki içerik ve porsiyon bilgilerini okumuş, kendi sağlık durumuna ilişkin riskleri değerlendirmiş ve gerektiğinde sağlık uzmanına danışmıştır. Bu davranış aşağıdaki okuryazarlık becerilerinden hangisiyle en doğrudan ilişkilidir?

Seçenekler: A) Sanat okuryazarlığı | B) Sağlık okuryazarlığı | C) Kültür okuryazarlığı | D) Vatandaşlık okuryazarlığı | E) Finansal okuryazarlık

Doğru cevap: B) Sağlık okuryazarlığı

Çözüm: Sağlık okuryazarlığı; sağlıkla ilgili bilgiye erişme, bilgiyi anlama, güvenilirliğini değerlendirme ve kişisel koşullara uygun bilinçli karar verme becerisidir. Senaryodaki bütün adımlar bu süreci göstermektedir.

Seçenek analizi: A estetik üretim ve değerlendirme, C kültürel anlamlar, D hak ve sorumluluklar, E ise para ve kaynak kararlarıyla ilgilidir.

Kritik tuzak: Kaynağı kontrol etme bilgi okuryazarlığını da çağırıştırır; fakat bilginin kullanım alanı sağlık kararı olduğu için baskın beceri sağlık okuryazarlığıdır.

Kaynak dayanağı: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni - okuryazarlık becerileri.

7 Programlar arası bileşenlerin bütünleştirilmesi

Orta • 88 sn

Soru: Bir okulda değerler, sosyal-duygusal öğrenme ve okuryazarlık becerileri için ayrı ve derslerden kopuk bir 'etkinlik haftası' düzenlenmesi önerilmiştir. Zümre başkanları ise bu bileşenlerin yıl boyunca öğrenme çıktıları, sınıf etkinlikleri ve öğrenme kanıtlarıyla ilişkilendirilmesini savunmuştur. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ne daha uygun yaklaşım aşağıdakilerden hangisidir?

Seçenekler: A) Bileşenleri yalnız rehberlik saatine bırakmak | B) Bileşenleri sınavlarda hiç değerlendirmemek | C) Bileşenleri yalnız törenlerde slogan olarak kullanmak | D) Bileşenleri derslerin öğrenme süreçleriyle bütünleştirmek | E) Bileşenleri yalnız başarılı öğrencilere uygulamak

Doğru cevap: D) Bileşenleri derslerin öğrenme süreçleriyle bütünleştirmek

Çözüm: Programlar arası bileşenler, derslerden bağımsız ek konular olarak değil, uygun öğrenme çıktıları ve yaşantıları içinde işlevsel biçimde ele alınır. Böylece değer, beceri ve okuryazarlık öğrencinin gerçek performansında görünür hâle gelir.

Seçenek analizi: A ve C bileşenleri dar bir zamana sıkıştırır. B kanıt toplamayı bütünüyle dışlar. E ise kapsayıcılık ve genellik anlayışıyla çelişir.

Kritik tuzak: Bütünleştirmek, her derste her bileşene aynı yoğunlukta yer vermek değildir; dersin niteliğine uygun ve anlamlı ilişki kurulmalıdır.

Kaynak dayanağı: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni - programlar arası bileşenler.

8 Erdem-Değer-Eylem: dürüstlük

Kolay • 65 sn

Soru: Bir öğrenci deney raporunda, beklediği sonucu desteklemeyen ölçümleri silmek yerine tüm verileri göstermiş, yaptığı hesaplama hatasını belirtmiş, kullandığı kaynakları eksiksiz yazmış ve raporunu düzelterek yeniden sunmuştur. Bu davranış aşağıdaki değerlerden hangisinin eyleme dönüşmesine en güçlü kanıttır?

Seçenekler: A) Dürüstlük | B) Estetik | C) Tasarruf | D) Dostluk | E) Vatanseverlik

Doğru cevap: A) Dürüstlük

Çözüm: Dürüstlük; gerçeği çarpıtmama, hatayı gizlememe, kaynağı doğru gösterme ve güvenilir davranma biçiminde eyleme dönüşür. Öğrencinin verileri saklamaması ve hatasını düzeltmesi bu değer için açık göstergesidir.

Seçenek analizi: B ürünün güzelliğiyle, C kaynakların ölçülü kullanımıyla, D kişiler arası yakınlıkla, E ülkeye bağlılık ve sorumlulukla ilgilidir.

Kritik tuzak: Doğru cevaba ulaşmak ile dürüst davranmak aynı şey değildir; burada değer, sonuçtan çok sürecin şeffaf ve gerçeğe uygun yürütülmesinde görünürdür.

Kaynak dayanağı: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi.

9 Erdem-Değer-Eylem: merhamet

Orta • 88 sn

Soru: Öğrenciler okul çevresinde yaralı bir hayvan gördüklerinde güvenlik kurallarını gözeterek yetkili birimlere haber vermiş, hayvanın zarar görmesini önlemiş ve benzer durumlar için okulda bilinçlendirme çalışması hazırlamıştır. Bu davranışlarda öncelikle hangi değer görünür hâle gelmiştir?

Seçenekler: A) Rekabet | B) Bağımsızlık | C) Gösteriş | D) Mülkiyet | E) Merhamet

Doğru cevap: E) Merhamet

Çözüm: Merhamet, bir canlının acısını fark etme ve bu acıyı azaltmak için sorumlu biçimde harekete geçme değeridir. Öğrenciler yalnız duygusal tepki vermemiş, güvenli ve sürdürülebilir bir yardım eylemi geliştirmiştir.

Seçenek analizi: A ve C başkalarına üstün görünme isteğiyle, B karar özerkliğiyle, D sahiplik ilişkisiyle ilgilidir. Senaryonun odağı canlıya duyarlı yardımdır.

Kritik tuzak: Merhamet yalnız üzülme değildir; değer eyleme dönüşmesi, zarar azaltıcı somut ve uygun davranış gerektirir.

Kaynak dayanağı: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi.

10 Değerlerin sonuç alanı: huzurlu aile ve toplum	Kolay • 65 sn
Soru: Bir okul projesinde öğrenciler kuşaklar arası iletişim sorunlarını araştırmış, aile büyükleriyle görüşmeler yapmış, ortak karar alma ve çatışmayı saygılı biçimde çözme önerileri geliştirmiştir. Projenin amacı dayanışmayı ve toplumsal güveni güçlendirmektir. Bu çalışma Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi'nin hangi sonuç alanıyla en doğrudan ilişkilidir? Seçenekler: A) Teknik uzmanlaşma B) Bireysel rekabet C) Huzurlu aile ve toplum D) Tüketim artışı E) Merkezî sınav başarısı Doğru cevap: C) Huzurlu aile ve toplum Çözüm: Aile içi saygı, kuşaklar arası iletişim, dayanışma ve toplumsal güven; huzurlu aile ve toplum sonuç alanını destekler. Proje değerleri kişiler arası ve toplumsal ilişkilere dönüştürmektedir. Seçenek analizi: A, D ve E modelin değer sonuç alanı değildir. B ise dayanışma ve ortak iyilik vurgusunun tersine bireysel üstünlüğü öne çıkarır. Kritik tuzak: Çalışmada bireysel duygu yönetimi de bulunabilir; ancak hedefin aile ve toplum ilişkilerini güçlendirmesi doğru sonuç alanını belirler. Kaynak dayanağı: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi - sonuç alanları.	

11 Sosyal-duygusal öğrenme: iletişim	Kolay • 65 sn
Soru: Bir grup çalışmasında anlaşmazlık yaşayan öğrenci, arkadaşının sözünü kesmeden dinlemiş, duyduğunu kendi cümleleriyle özetlemiş, 'Ben bu durumda...' diliyle görüşünü açıklamış ve anlamadığı noktaları açık sorularla netleştirmiştir. Bu öğrencinin ağırlıklı olarak kullandığı sosyal-duygusal beceri aşağıdakilerden hangisidir? Seçenekler: A) Risk alma B) İletişim C) Ezberleme D) Rekabet E) Kaçınma Doğru cevap: B) İletişim Çözüm: Etkin dinleme, ben dili kullanma, açıklık isteme ve düşünceyi saygılı biçimde ifade etme iletişim becerisinin temel göstergeleridir. Seçenek analizi: A belirsizliğe rağmen eyleme geçme, C bilgiyi tekrarlama, D başkalarını geçme, E ise sorunla yüzleşmemeyi ifade eder. Kritik tuzak: İletişim yalnız konuşmak değildir; dinleme, anlamı kontrol etme ve uygun geri bildirim verme de bu becerinin parçasıdır. Kaynak dayanağı: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni - sosyal-duygusal öğrenme becerileri.	

12 Sosyal-duygusal öğrenme: uyum ve esneklik	Zor • 118 sn
Soru: Bir ekip üyesinin hastalanması nedeniyle proje takvimi bozulunca öğrenciler amaçtan vazgeçmemiş; görevleri yeniden dağıtmış, kullanılacak yöntemi koşullara göre değiştirmiş ve yeni planın etkisini izleyerek gerekli düzeltmeleri yapmıştır. Bu süreçte öne çıkan sosyal-duygusal beceri aşağıdakilerden hangisidir? Seçenekler: A) Kalıplaşmış davranma B) İçerik kapanma C) Dışsal denetim D) Uyum ve esneklik E) Baskınlık kurma Doğru cevap: D) Uyum ve esneklik Çözüm: Uyum ve esneklik, değişen koşullar karşısında amacı koruyarak yöntem, rol veya planı yeniden düzenleyebilmeyi gerektirir. Ekip, beklenmedik duruma işlevsel biçimde uyum sağlamıştır. Seçenek analizi: A değişime dirençtir. B iletişimi keser. C sorumluluğu sürekli dışarıya bırakır. E ise ortak çözüm yerine güç üstünlüğü kurmaya yönelir. Kritik tuzak: Planı değiştirmek kararsızlık değildir; gerekçeli ve amaçla uyumlu değişiklik esnekliğin göstergesidir. Kaynak dayanağı: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni - sosyal-duygusal öğrenme becerileri.	

13 Öğrenme çıktılarında süreç bileşenleri	Orta • 88 sn
Soru: Bir öğretim programında 'kanıtları değerlendirebilme' öğrenme çıktısının altında; kanıtın kaynağını belirleme, güvenilirliğini sorgulama, kanıtları karşılaştırma ve gerekçeli sonuca ulaşma gibi alt işlemler sıralanmıştır. Bu alt işlemler programda hangi kavramla ifade edilir? Seçenekler: A) Süreç bileşenleri B) Tören planı C) Ders dışı kulüp D) Fiziksel ortam E) Yönetim takvimi Doğru cevap: A) Süreç bileşenleri Çözüm: Süreç bileşenleri, bir öğrenme çıktısının gerçekleştirilmesinde öğrencinin izleyeceği zihinsel ya da uygulamalı işlemleri görünür kılar. Verilen alt adımlar, çıktının nasıl oluşacağını açıklamaktadır. Seçenek analizi: B, C, D ve E öğretim programındaki öğrenme çıktısının bilişsel işlem basamaklarını açıklamaz. Kritik tuzak: Süreç bileşenleri, öğretmenin sınıfta yapacağı etkinlik listesi değildir; öğrencinin beklenen beceriyi hangi işlemlerle ortaya koyacağını gösterir. Kaynak dayanağı: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları - öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri.	

14 Farklılaştırma: içerik boyutu	Orta • 88 sn
Soru: Aynı kavram üzerinde çalışan öğrencilerden bazılarında temel kavramları açıklayan kısa ve görsel destekli metinler, bazılarında daha yoğun kanıt ve karşıt görüş içeren metinler verilmiştir. Öğrenme çıktısı değişmemiş, ancak öğrencilerin hazırbulunuşluğuna göre karşılaştıkları içeriğin karmaşıklığı düzenlenmiştir. Bu uygulama farklılaştırmanın hangi boyutuna örnektir? Seçenekler: A) Sınav süresi B) Okul bütçesi C) Ürün D) Öğrenme ortamı E) İçerik Doğru cevap: E) İçerik Çözüm: Öğrencilerin üzerinde çalıştığı bilgi ve materyalin düzeyi, kapsamı veya karmaşıklığı değiştirildiğinde içerik boyutunda farklılaştırma yapılır. Çıktının ortak kalması, farklılaştırmayı ortadan kaldırmaz. Seçenek analizi: C öğrencinin öğrenmesini hangi ürünle göstereceğiyle, D fiziksel ve sosyal ortamla ilgilidir. A ve B farklılaştırmanın öğretim boyutları değildir. Kritik tuzak: Metinlerin farklı olması ürün farklılaştırması değildir; burada değişen, öğrenme sırasında sunulan içeriktir. Kaynak dayanağı: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni - farklılaştırma uygulamaları.	

15 Farklılaştırmada hazırbulunuşluk	Orta • 88 sn
Soru: Bir öğretmen ünite başındaki kısa uygulama ve öğrenci ürünlerinden bazı öğrencilerin ön koşul bilgileri güçlü, bazılarının ise eksik olduğunu belirlemiş; görevlerin destek düzeyini buna göre ayarlamıştır. Öğretmenin farklılaştırma kararında temel aldığı öğrenci özelliği aşağıdakilerden hangisidir? Seçenekler: A) Doğum yeri B) Aile soyadı C) Hazırbulunuşluk D) Sınıf numarası E) Okula geliş saati Doğru cevap: C) Hazırbulunuşluk Çözüm: Hazırbulunuşluk, öğrencinin yeni öğrenme için sahip olduğu ön bilgi, beceri ve gelişim düzeyidir. Öğretmen, destek ve görev karmaşıklığını bu kanıtlara göre belirlemiştir. Seçenek analizi: A, B, D ve E öğrenme görevini pedagojik olarak uyarlamak için doğrudan ölçüt oluşturmaz. Kritik tuzak: Hazırbulunuşluk sabit bir etiket değildir; öğretim ve deneyimlerle değişir, bu nedenle düzenli kanıtlarla izlenmelidir. Kaynak dayanağı: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni - farklılaştırmada öğrenci ihtiyaçları.	

16 Programın esnek uygulanması ve öğretmen kararı	Zor • 118 sn
Soru: Bir öğretmen programdaki zorunlu öğrenme çıktısını ve başarı ölçütlerini koruyarak yerel bir sulak alanı ders bağlamına taşımış, örnekleri öğrencilerin yaşam çevresinden seçmiş ve etkinlik sırasını sınıfın ihtiyaçlarına göre yeniden düzenlemiştir. Bu uygulama aşağıdakilerden hangisiyle en iyi açıklanır? Seçenekler: A) Öğrenme çıktısını kaldırma B) Programın çerçevesi içinde esnek öğretim tasarımı C) Dersi programdan bağımsız yürütme D) Bütün öğrencileri tek yöntemle öğretme E) Değerlendirmeyi tamamen kaldırma Doğru cevap: B) Programın çerçevesi içinde esnek öğretim tasarımı Çözüm: Model, programın amaç ve öğrenme çıktıları korunmak koşuluyla öğretmene bağlam, örnek, yöntem ve sıra konusunda pedagojik karar alanı tanır. Yerel çevrenin kullanılması öğrenmeyi anlamlılaştırırken program bütünlüğü de sürdürülmüştür. Seçenek analizi: A, C ve E programın zorunlu yapısını ortadan kaldırır. D ise öğrenci ihtiyaçlarını ve öğretmen tasarımını yok sayar. Kritik tuzak: Esneklik, programı keyfi biçimde değiştirmek değildir; çıktılar, kapsam ve ölçütler korunarak bağlama uygun tasarım yapmaktır. Kaynak dayanağı: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni - programın uygulanması ve öğretmen rolü.	

17 Öğrenme kanıtı: yapılandırılmış grid	Kolay • 65 sn
Soru: Bir ölçme aracıyla öğrenciye 3x4'lük kutularda kavram, örnek ve ifadeler verilmiştir. Öğrenciden her sorunun cevabıyla ilişkili kutuları seçmesi ve gerektiğinde doğru sıraya koyması istenmiştir. Aynı kutu birden fazla soruda kullanılabilir. Bu ölçme aracı aşağıdakilerden hangisidir? Seçenekler: A) Anekdor kaydı B) Derecelendirme ölçeği C) Sözlü yoklama D) Yapılandırılmış grid E) Görüşme formu Doğru cevap: D) Yapılandırılmış grid Çözüm: Yapılandırılmış grid, numaralandırılmış kutulardaki bilgi birimlerinin seçilmesi, sınıflandırılması veya sıralanmasına dayalıdır. Birden fazla doğru kutu bulunabilmesi ve aynı kutunun farklı sorularda kullanılabilmesi aracın ayırt edici özellikleridir. Seçenek analizi: A davranışın kısa anlatımla kayıdır. B derece verir. C sözlü yanıt alır. E görüşme sorularını düzenler. Kritik tuzak: Kutulu görünüm tek başına grid değildir; kutuların bir bilgi havuzu oluşturması ve öğrencinin bu havuzdan ilişkili öğeleri seçmesi gerekir. Kaynak dayanağı: 2026 MEB-EKYS'deki yapılandırılmış grid örneği ve Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli ölçme yaklaşımı.	

18 Bütüncül dereceli puanlama anahtarı	Orta • 88 sn
Soru: Bir proje, ölçütler ayrı ayrı puanlanmadan; kanıt kullanımı, düzen, yaratıcılık ve uygulanabilirlik birlikte dikkate alınarak 'başlangıç', 'gelişiyor', 'yeterli' ve 'ileri' biçiminde tek bir genel düzeyle değerlendirilmiştir. Kullanılan araç aşağıdakilerden hangisidir? Seçenekler: A) Bütüncül dereceli puanlama anahtarı B) Çetele C) Kontrol listesi D) Tanılayıcı dallanmış ağaç E) Yapılandırılmış grid Doğru cevap: A) Bütüncül dereceli puanlama anahtarı Çözüm: Bütüncül dereceli puanlama anahtarında performansın farklı yönleri birlikte değerlendirilerek tek bir genel düzey veya puan verilir. Ölçütlerin ayrı ayrı puanlanmaması, onu analitik rubrikten ayırır. Seçenek analizi: B sıklık kaydı, C var-yok kontrolü, D cevap yoluna göre tanılama, E kutulardaki bilgi birimlerini seçme ve düzenleme aracıdır. Kritik tuzak: Birden çok ölçüt bulunması aracın analitik olduğu anlamına gelmez; ölçütlerin ayrı puanlanıp puanlanmadığına bakılmalıdır. Kaynak dayanağı: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli öğrenme kanıtları; performans değerlendirme araçları.	

19 Gözlem aracı: anekdot kaydı	Kolay • 65 sn
Soru: Öğretmen, grup çalışması sırasında bir öğrencinin anlaşmazlık anında arkadaşlarını sırayla dinleyip ortak çözüm önermesini tarih, ortam ve gözlenen davranışla birlikte kısa ve yorumsuz bir paragraf hâlinde kaydetmiştir. Bu kayıt türü aşağıdakilerden hangisidir? Seçenekler: A) Çoktan seçmeli test B) Kavram haritası C) Dereceli puanlama anahtarı D) Ürün dosyası E) Anekdot kaydı Doğru cevap: E) Anekdot kaydı Çözüm: Anekdot kaydı, önemli görülen bir davranışın gerçekleştiği bağlamla birlikte kısa, somut ve olabildiğince yorumsuz biçimde yazılmasıdır. Tarih ve ortam bilgisinin bulunması kaydı anlamlandırmayı kolaylaştırır. Seçenek analizi: A seçmeli yanıt ölçer. B kavram ilişkilerini gösterir. C ölçüt-düzy tanımlar. D zaman içinde biriken öğrenci ürünlerini içerir. Kritik tuzak: Öğretmenin davranışa ilişkin kişisel yargısını yazması anekdot kaydını zayıflatır; önce gözlenen olay nesnel biçimde kaydedilmelidir. Kaynak dayanağı: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli süreç odaklı değerlendirme; gözlem temelli öğrenme kanıtları.	

20 Gözlem aracı: derecelendirme ölçeği	Orta • 88 sn
Soru: Bir öğretmen öğrencilerin tartışmada kanıt kullanma davranışını 'hiç', 'nadiren', 'bazen', 'çoğu zaman' ve 'her zaman' seçeneklerinden biriyle işaretlemektedir. Bu amaçla kullanılan araç aşağıdakilerden hangisidir? Seçenekler: A) Kontrol listesi B) Açık uçlu sınav C) Derecelendirme ölçeği D) Kelime ilişkilendirme testi E) Portfolyo Doğru cevap: C) Derecelendirme ölçeği Çözüm: Derecelendirme ölçeği, bir davranışın görülme sıklığını, düzeyini veya niteliğini dereceler üzerinden belirler. Beş sıklık kategorisi, var-yok kararından daha ayrıntılı bilgi sağlar. Seçenek analizi: A yalnız davranışın gerçekleşip gerçekleşmediğini kaydeder. B yazılı yanıt, D çağrışım ağı, E ise zaman içindeki ürünlerin seçilmiş bütünüdür. Kritik tuzak: Yaptı-yapmadı biçimindeki iki seçenek kontrol listesidir; derece sayısı arttığında araç derecelendirme ölçeğine dönüşür. Kaynak dayanağı: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli öğrenme kanıtları; gözlem ve değerlendirme araçları.	

21 Öz değerlendirme: yansıtıcı öğrenme günlüğü	Zor • 118 sn
Soru: Öğrenciler her dersin sonunda neyi anladıklarını, hangi noktada zorlandıklarını, kullandıkları stratejinin işe yarayıp yaramadığını ve bir sonraki derste neyi değiştireceklerini düzenli olarak yazmaktadır. Bu uygulamanın temel amacı aşağıdakilerden hangisidir? Seçenekler: A) Öğrencileri yalnız notlarına göre sıralamak B) Öğrencinin kendi öğrenmesini izlemesini ve düzenlemesini sağlamak C) Öğretmenin tüm kararlarını öğrenciye devretmek D) Sadece yazı hızını ölçmek E) Ders içeriğini azaltmak Doğru cevap: B) Öğrencinin kendi öğrenmesini izlemesini ve düzenlemesini sağlamak Çözüm: Yansıtıcı günlük, öğrencinin öğrenme sürecini fark etmesine, kullandığı stratejileri değerlendirmesine ve sonraki adımı planlamasına yardımcı olur. Bu yönüyle öz değerlendirme ve öz düzenleme için kanıt üretir. Seçenek analizi: A yalnız sonuç ve sıralamaya odaklanır. C öğretmen sorumluluğunu ortadan kaldırır. D aracın yan işlevi bile değildir. E amaçla ilişkisizdir. Kritik tuzak: Günlüğün yalnız olay özeti hâline gelmesi yansıtmayı sağlamaz; öğrenci neden, strateji ve sonraki adım üzerine düşüncelidir. Kaynak dayanağı: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli - öğrenci öz değerlendirmesi ve yansıtıcı uygulamalar.	

22 Öğrenme kanıtı: açık uçlu soru

Orta • 88 sn

Soru: Bir öğretmen öğrencilerden aynı çevre sorununa ilişkin iki çözümü kanıtlarla karşılaştırmalarını, seçtikleri çözümü gerekçelendirmelerini ve olası sınırlılıkları açıklamalarını istemiştir. Öğrencilerin farklı fakat savunulabilir yanıtlar üretmesi mümkündür. Bu görev aşağıdaki ölçme araçlarından hangisine örnektir?

Seçenekler: A) Doğru-yanlış maddesi | B) Eşleştirme maddesi | C) Kısa cevaplı tek sonuç maddesi | D) Açık uçlu soru | E) Kontrol listesi

Doğru cevap: D) Açık uçlu soru

Çözüm: Açık uçlu sorular, öğrencinin düşünme sürecini, kanıt kullanımını ve gerekçesini kendi ifadeleriyle ortaya koymasına imkân verir. Birden fazla savunulabilir yanıtın bulunması bu yapıyla uyumludur.

Seçenek analizi: A ve B seçmeli/kapalı yanıt yapısındadır. C genellikle tek kısa cevabı hedefler. E gözlenen davranışları var-yok biçiminde kaydeder.

Kritik tuzak: Yanıtın uzun olması tek başına açık uçluluk değildir; öğrencinin özgün akıl yürütme ve gerekçe üretme alanına sahip olması gerekir.

Kaynak dayanağı: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli öğrenme kanıtları - açık uçlu ve süreç odaklı değerlendirme.

23 Şeffaf değerlendirme ölçütleri

Orta • 88 sn

Soru: Öğretmen performans görevinden önce başarı ölçütlerini ve düzey tanımlarını öğrencilerle paylaşmış, örnek iki ürünü bu ölçütlere göre birlikte incelemiş ve öğrencilerin görev sırasında ölçütlerden yararlanmasına izin vermiştir. Bu uygulamanın en önemli katkısı aşağıdakilerden hangisidir?

Seçenekler: A) Beklentileri görünür kılarak öz düzenleme ve adil değerlendirmeyi desteklemek | B) Öğrencilerin bütün ürünleri aynı biçimde hazırlamasını zorunlu kılmak | C) Öğretmenin geri bildirim vermesine gerek bırakmamak | D) Yalnız yüksek not alan öğrencileri motive etmek | E) Öğrenme çıktısını değiştirmek

Doğru cevap: A) Beklentileri görünür kılarak öz düzenleme ve adil değerlendirmeyi desteklemek

Çözüm: Ölçütlerin önceden açıklanması, öğrencinin kaliteli performansın özelliklerini anlamasını, kendi çalışmasını izlemesini ve değerlendirme kararlarının gerekçesini görmesini sağlar. Bu durum şeffaflık ve adalet duygusunu güçlendirir.

Seçenek analizi: B yaratıcılığı gereksiz biçimde sınırlar. C geri bildirim ortadan kaldırmaz. D kapsayıcı değildir. E ise ölçüt paylaşımının amacı değildir.

Kritik tuzak: Ölçütleri paylaşmak cevabı vermek değildir; beklenen niteliği açıklarken öğrencinin özgün çözüm üretme sorumluluğu sürer.

Kaynak dayanağı: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli - açık, geliştirici ve öğrenci katılımlı değerlendirme anlayışı.

24 Sosyal bilimler alan becerileri: tarihsel empati

Zor • 118 sn

Soru: Öğrenciler bir tarihî kararı değerlendirirken dönemin bilgi imkânlarını, toplumsal koşullarını, aktörlerin karşılaştığı seçenekleri ve o dönemde geçerli değer yargılarını incelemiş; kişileri yalnız bugünün ölçütleriyle yargılamaktan kaçınmıştır. Bu çalışmada ağırlıklı olarak kullanılan sosyal bilimler alan becerisi aşağıdakilerden hangisidir?

Seçenekler: A) Mekânsal düşünme | B) Tablo ve grafik oluşturma | C) Finansal planlama | D) Görsel mesaj tasarlama | E) Tarihsel empati

Doğru cevap: E) Tarihsel empati

Çözüm: Tarihsel empati, geçmişteki insanların düşünce ve kararlarını dönemin koşulları, bilgi sınırları ve değer dünyası içinde anlamaya çalışmaktır. Bu beceri geçmişi onaylamak değil, bağlam içinde açıklamaktır.

Seçenek analizi: A mekân ilişkilerine, B veri gösterimine, C ekonomik kaynak kararlarına, D görsel iletişim üretimine yöneliktir.

Kritik tuzak: Tarihsel empati, geçmişteki aktörlerle duygusal özdeşleşme veya onların bütün davranışlarını haklı görme değildir; bağlamsal anlama becerisidir.

Kaynak dayanağı: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli sosyal bilimler alan becerileri; 2026 MEB-EKYS alan becerisi soru yaklaşımı.

Genel Kültür

25-40

25 Türkiye fiziki coğrafyası: platolar

Kolay • 65 sn

Soru: Kalkerli arazinin geniş yer kapladığı, karstik şekillerin yaygın olduğu ve Mersin ile Antalya'nın iç kesimleri arasında uzanan plato aşağıdakilerden hangisidir?

Seçenekler: A) Haymana Platosu | B) Cihanbeyli Platosu | C) Taşeli Platosu | D) Erzurum-Kars Platosu | E) Çatalca-Kocaali Platosu

Doğru cevap: C) Taşeli Platosu

Çözüm: Taşeli Platosu, Orta Torosların güneyinde Mersin-Antalya arasında yer alır ve kalkerli yapısı nedeniyle karstik şekillerle tanınır.

Seçenek analizi: Haymana ve Cihanbeyli İç Anadolu'dadır. Erzurum-Kars volkanik ve yüksek bir platodur. Çatalca-Kocaali Marmara çevresindedir.

Kritik tuzak: 'Taşeli' adı taşlı yüzeyi çağrıştırırsa da doğru cevabı belirleyen esas ipucu kalkerli-karstik yapı ile Mersin-Antalya konumudur.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS genel kültür ve Türkiye coğrafyası soru yaklaşımı; temel fiziki coğrafya bilgisi.

26 Türkiye gölleri: volkanik krater gölü

Orta • 88 sn

Soru: Konya'nın Karapınar ilçesi yakınında bulunan ve volkanik patlama çukurunda oluşan göl aşağıdakilerden hangisidir?

Seçenekler: A) Bafa Gölü | B) Meke Gölü | C) Tortum Gölü | D) Uzungöl | E) Manyas Gölü

Doğru cevap: B) Meke Gölü

Çözüm: Meke Gölü, Karapınar yakınındaki volkanik patlama çukurunda oluşmuş maar karakterli bir göldür.

Seçenek analizi: Bafa kıyı set, Tortum ve Uzungöl heyelan set, Manyas ise tektonik kökenli göller arasında değerlendirilir.

Kritik tuzak: Meke'nin çevresindeki kurak görünüm oluşum türünü değiştirmez; belirleyici olan volkanik çukurdur.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS Türkiye coğrafyası soru biçimi; Türkiye'nin volkanik yer şekilleri.

27 Türkiye gölleri: heyelan set gölleri

Zor • 118 sn

Soru: Aşağıdaki göl gruplarından hangisi bütünüyle heyelan set göllerinden oluşur?

Seçenekler: A) Manyas - İznik - Sapanca | B) Bafa - Köyceğiz - Marmara | C) Meke - Nemrut - Acıgöl | D) Tortum - Sera - Uzungöl | E) Eğirdir - Beyşehir - Burdur

Doğru cevap: D) Tortum - Sera - Uzungöl

Çözüm: Tortum, Sera ve Uzungöl; yamaçlardan kayan kütlelerin vadi önünü kapatmasıyla oluşan heyelan set gölleridir.

Seçenek analizi: A ve E ağırlıklı tektonik, B kıyı set ve farklı kökenler, C ise volkanik göller içerir. Bu nedenle yalnız D seçeneğindeki üç göl aynı oluşum grubundadır.

Kritik tuzak: Bir seçenekte iki doğru örnek bulunması yeterli değildir; soru grubun bütünüyle aynı kökende olmasını istemektedir.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS harita ve oluşum bilgisi temelli coğrafya yaklaşımı; Türkiye gölleri.

28 Anadolu arkeolojisi: Göbeklitepe

Kolay • 65 sn

Soru: İnsanlık tarihinin erken dönemlerine ilişkin anıtsal taş yapıları ve T biçimli dikilitaşlarıyla tanınan Göbeklitepe hangi ilimizdedir?

Seçenekler: A) Şanlıurfa | B) Çorum | C) Kütahya | D) Burdur | E) Kars

Doğru cevap: A) Şanlıurfa

Çözüm: Göbeklitepe, Şanlıurfa il sınırları içinde yer alan ve Neolitik döneme ilişkin anıtsal yapılarıyla bilinen arkeolojik alandır.

Seçenek analizi: Çorum Hattuşa, Burdur Sagalassos, Kars Ani gibi başka önemli miras alanlarıyla ilişkilidir. Kütahya ise Göbeklitepe'nin bulunduğu il değildir.

Kritik tuzak: Neolitik yerleşim denildiğinde Çatalhöyük de akla gelebilir; ancak T biçimli dikilitaşlar ve Göbeklitepe adı Şanlıurfa'yı gösterir.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS kültürel miras soru yaklaşımı; Anadolu arkeolojisi.

29 Türk-İslam edebiyatı: Kutadgu Bilig

Orta • 88 sn

Soru: Devlet yönetimi, adalet, mutluluk, akıl ve kanaat kavramlarını sembolik kişiler üzerinden ele alan Kutadgu Bilig'in yazarı aşağıdakilerden hangisidir?

Seçenekler: A) Kaşgarlı Mahmud | B) Edip Ahmet Yükneki | C) Ahmet Yesevî | D) Ali Şir Nevaî | E) Yusuf Has Hacib

Doğru cevap: E) Yusuf Has Hacib

Çözüm: Kutadgu Bilig, Karahanlı döneminde Yusuf Has Hacib tarafından yazılmış siyasetname ve öğüt kitabı niteliğinde bir eserdir.

Seçenek analizi: Kaşgarlı Mahmud Dîvânü Lugâti't-Türk'ü, Edip Ahmet Atabetü'l-Hakayık'ı yazmıştır. Ahmet Yesevî ve Ali Şir Nevaî farklı dönem ve eserlerle tanınır.

Kritik tuzak: Karahanlı dönemine ait iki temel eser olan Kutadgu Bilig ile Dîvânü Lugâti't-Türk'ün yazarları sıkça karıştırılır.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS Türk kültür ve edebiyat tarihi soru yaklaşımı.

30 Türk dili ve edebiyatı: Atabetü'l-Hakayık

Orta • 88 sn

Soru: Hakikatlerin Eşiği anlamına gelen, ahlak ve öğüt konularını işleyen Atabetü'l-Hakayık adlı eserin yazarı aşağıdakilerden hangisidir?

Seçenekler: A) Yusuf Has Hacib | B) Kaşgarlı Mahmud | C) Edip Ahmet Yükneki | D) Hoca Dehhânî | E) Süleyman Çelebi

Doğru cevap: C) Edip Ahmet Yükneki

Çözüm: Atabetü'l-Hakayık, Edip Ahmet Yükneki tarafından kaleme alınmış didaktik bir Karahanlı dönemi eseridir.

Seçenek analizi: Yusuf Has Hacib Kutadgu Bilig, Kaşgarlı Mahmud Dîvânü Lugâti't-Türk, Süleyman Çelebi Vesîletü'n-Necât ile tanınır. Hoca Dehhânî daha sonraki Anadolu sahası şairidir.

Kritik tuzak: Eser adındaki 'hakayık' sözcüğü Ahmet Yesevî'nin hikmetleriyle karıştırılmamalıdır.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS Türk dili tarihi ve kültür sorusu yaklaşımı.

31 Klasik Osmanlı mimarisi: Sultanahmet Camii

Kolay • 65 sn

Soru: I. Ahmed döneminde Sedefkâr Mehmet Ağa tarafından inşa edilen, altı minaresi ve iç mekânındaki mavi çinileriyle tanınan yapı aşağıdakilerden hangisidir?

Seçenekler: A) Yeni Camii | B) Sultanahmet Camii | C) Nuruosmaniye Camii | D) Dolmabahçe Camii | E) Ortaköy Camii

Doğru cevap: B) Sultanahmet Camii

Çözüm: Sultanahmet Camii, I. Ahmed döneminde Sedefkâr Mehmet Ağa tarafından yapılmış; altı minaresi ve mavi ağırlıklı çini bezemeleri nedeniyle Mavi Cami adıyla da tanınmıştır.

Seçenek analizi: A Yeni Camii, C Nuruosmaniye, D Dolmabahçe ve E Ortaköy farklı dönem ve mimari özelliklere sahiptir. Altı minare ve Sedefkâr Mehmet Ağa ipuçları Sultanahmet Camii'ni gösterir.

Kritik tuzak: Mavi çini vurgusu tek başına çini kullanılan her camiyi düşündürülebilir; mimar ve altı minare bilgisi birlikte değerlendirilmelidir.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS Türk mimarisi ve kültürel miras soru yaklaşımı.

32 Türk resim sanatı: Osman Hamdi Bey

Orta • 88 sn

Soru: Kaplumbağa Terbiyecisi adlı tablonun ressamı aşağıdakilerden hangisidir?

Seçenekler: A) Şeker Ahmet Paşa | B) İbrahim Çallı | C) Bedri Rahmi Eyüboğlu | D) Osman Hamdi Bey | E) Fikret Mualla

Doğru cevap: D) Osman Hamdi Bey

Çözüm: Kaplumbağa Terbiyecisi, arkeolog, müzeci ve ressam kimliğiyle tanınan Osman Hamdi Bey'in en bilinen eseridir.

Seçenek analizi: Diğer sanatçılar Türk resim tarihinin önemli isimleridir; ancak bu eser Osman Hamdi Bey'e aittir.

Kritik tuzak: Eserin Doğu-Batı temaları taşıması, sanatçıyı yalnızca bir dönem adı üzerinden tahmin etmeye yol açmamalıdır.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS sanat ve kültür bilgisi soru yaklaşımı.

33 Geleneksel Türk tiyatrosu: orta oyunu

Kolay • 65 sn

Soru: Geleneksel orta oyununda oyunun akışını düzenleyen Pişekâr ile onun karşısında yer alan, hazırcevap ve halktan tipi temsil eden temel karakter aşağıdakilerden hangisidir?

Seçenekler: A) Kavuklu | B) Zenne | C) Beberuhi | D) Çelebi | E) Tiryaki

Doğru cevap: A) Kavuklu

Çözüm: Orta oyununun iki temel tipi Pişekâr ve Kavuklu'dur. Pişekâr düzenleyici ve yönlendirici, Kavuklu ise halk zekâsını ve doğal konuşmayı temsil eden karakterdir.

Seçenek analizi: Zenne kadın tiplerini, Beberuhi cüce ve hızlı konuşan tipi, Çelebi eğitilmiş genç tipi, Tiryaki ise uyuklayan ve keyif düşkününü tipi temsil eder.

Kritik tuzak: Karagöz-Hacivat ile orta oyunu tipleri benzer işlevler taşısa da soruda özellikle Pişekâr adı geçtiği için eş karakter Kavuklu'dur.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS somut olmayan kültürel miras ve geleneksel tiyatro yaklaşımı.

34 Osmanlı kültür tarihi: matbaa

Orta • 88 sn

Soru: Osmanlı Devleti'nde Türkçe eserler basan ilk Müslüman Türk matbaasını kuran kişi aşağıdakilerden hangisidir?

Seçenekler: A) Kâtip Çelebi | B) Evliya Çelebi | C) Takiyüddin | D) Ali Kuşçu | E) İbrahim Müteferrika

Doğru cevap: E) İbrahim Müteferrika

Çözüm: İbrahim Müteferrika, 18. yüzyılda kurduğu matbaada Türkçe eserler basmış ve Osmanlı yayın hayatında önemli bir dönüşüm başlatmıştır.

Seçenek analizi: Kâtip Çelebi ve Evliya Çelebi eserleriyle, Takiyüddin ve Ali Kuşçu astronomi çalışmalarıyla tanınır. Matbaanın kurucusu değildir.

Kritik tuzak: Osmanlı topraklarında daha önce gayrimüslim toplulukların matbaaları bulunuyordu; soru Türkçe eser basan ilk Müslüman Türk matbaasını sorar.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS Osmanlı bilim, eğitim ve kültür tarihi soru yaklaşımı.

35 Türk-İslam bilim tarihi: Ali Kuşçu

Zor • 118 sn

Soru: Semerkant'taki bilim çevresinde yetişen, İstanbul'a gelerek Fatih döneminde astronomi ve matematik çalışmalarına katkıda bulunan bilim insanı aşağıdakilerden hangisidir?

Seçenekler: A) Takiyüddin | B) Pîrî Reis | C) Ali Kuşçu | D) El-Cezerî | E) Kâtip Çelebi

Doğru cevap: C) Ali Kuşçu

Çözüm: Ali Kuşçu, Semerkant bilim çevresinde yetişmiş; Fatih Sultan Mehmet'in davetiyle İstanbul'a gelerek astronomi ve matematik eğitimine katkı sağlamıştır.

Seçenek analizi: Takiyüddin 16. yüzyıl İstanbul Rasathanesi, Pîrî Reis haritacılık, El-Cezerî mekanik düzenekler, Kâtip Çelebi bibliyografya ve coğrafya çalışmalarıyla tanınır.

Kritik tuzak: Semerkant ipucu Uluğ Bey'i düşündürülebilir; ancak seçeneklerde bulunan ve İstanbul'a gelen isim Ali Kuşçu'dur.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS Türk-İslam bilim tarihi yaklaşımı.

36 Türkiye müzeleri: Anadolu Medeniyetleri Müzesi

Orta • 88 sn

Soru: Paleolitik Çağ'dan başlayarak Anadolu uygarlıklarına ait geniş koleksiyonuyla tanınan Anadolu Medeniyetleri Müzesi hangi şehirdedir?

Seçenekler: A) Konya | B) Ankara | C) İzmir | D) Gaziantep | E) Erzurum

Doğru cevap: B) Ankara

Çözüm: Anadolu Medeniyetleri Müzesi, Ankara'da Kurşunlu Han ve Mahmut Paşa Bedesteni çevresindeki tarihî yapılarda hizmet verir.

Seçenek analizi: Konya Mevlâna Müzesi, Gaziantep Zeugma Mozaik Müzesi gibi farklı koleksiyonlarla tanınır. İzmir ve Erzurum da önemli müzelere sahip olsa da bu müzenin konumu Ankara'dır.

Kritik tuzak: Müzenin koleksiyonunun bütün Anadolu'yu kapsamı, bulunduğu şehrin de arkeolojik alanın bulunduğu yer olduğu anlamına gelmez.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS kültür kurumları ve Anadolu uygarlıkları soru yaklaşımı.

37 UNESCO kültürel mirası: Divriği

Orta • 88 sn

Soru: Taş işçiliğiyle öne çıkan Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası hangi il sınırları içindedir?

Seçenekler: A) Kayseri | B) Tokat | C) Erzincan | D) Sivas | E) Malatya

Doğru cevap: D) Sivas

Çözüm: Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası, Sivas'ın Divriği ilçesinde yer alan ve UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde bulunan Mengücekli dönemi eseridir.

Seçenek analizi: Diğer iller de Selçuklu ve beylikler dönemine ait önemli yapılara sahiptir; fakat Divriği ilçesi Sivas'a bağlıdır.

Kritik tuzak: Eserin Mengücekli dönemine ait olması, Erzincan seçeneğini cazip kılabilir; günümüzdeki idari konum Sivas'tır.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS UNESCO ve Türk mimari mirası soru yaklaşımı.

38 Osmanlı minyatür ve tarih yazıcılığı: Matrakçı Nasuh

Orta • 88 sn

Soru: Sefer güzergâhlarındaki şehirleri kuşbakışı ve ayrıntılı biçimde tasvir eden minyatürleri, ayrıca matematik ve tarih alanındaki çalışmalarıyla tanınan Osmanlı sanatçı-bilim insanı aşağıdakilerden hangisidir?

Seçenekler: A) Matrakçı Nasuh | B) Levni | C) Nakkaş Osman | D) Şeyh Hamdullah | E) İttri

Doğru cevap: A) Matrakçı Nasuh

Çözüm: Matrakçı Nasuh; tarih, matematik, silahşorluk ve minyatür alanlarındaki çalışmalarıyla tanınır. Şehir tasvirleri özellikle sefer güzergâhlarını belgeleyen topografik nitelikte minyatürlerdir.

Seçenek analizi: Levni ve Nakkaş Osman önemli nakkaşlardır; Şeyh Hamdullah hat, İttri ise musiki alanıyla özdeşleşir. Şehir güzergâhlarını ayrıntılı betimleyen isim Matrakçı Nasuh'tur.

Kritik tuzak: Minyatür denildiğinde yalnız saray portreleri düşünülmemelidir; topografik şehir tasvirleri sorunun ayırt edici ipucudur.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS geleneksel sanatlar ve Osmanlı kültür tarihi yaklaşımı.

39 Türkiye yer şekilleri: İhlara Vadisi

Orta • 88 sn

Soru: Volkanik tüflerin akarsu tarafından derince yarılmasıyla oluşan ve kaya oyma mekânlarıyla da tanınan İhlara Vadisi'ni şekillendiren akarsu aşağıdakilerden hangisidir?

Seçenekler: A) Çoruh | B) Bakırçay | C) Seyhan | D) Porsuk | E) Melendiz Çayı

Doğru cevap: E) Melendiz Çayı

Çözüm: İhlara Vadisi, Aksaray çevresinde Melendiz Çayı'nın volkanik tüfleri aşındırmasıyla oluşmuştur.

Seçenek analizi: Çoruh Doğu Karadeniz, Bakırçay Ege, Seyhan Çukurova, Porsuk ise Sakarya havzasıyla ilişkilidir.

Kritik tuzak: Kapadokya çevresindeki bütün vadiler aynı akarsu tarafından oluşturulmamıştır; İhlara için özel ipucu Melendiz Çayı'dır.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS Türkiye coğrafyası ve kültürel peyzaj yaklaşımı.

40 Türkiye toprakları ve iklim ilişkisi

Zor • 118 sn

Soru: Yıl boyunca nemli iklimin görüldüğü, yıkanmanın güçlü olduğu ve gür orman örtüsünün yaygın bulunduğu Doğu Karadeniz kıyılarında aşağıdaki toprak gruplarından hangisinin görülmesi daha beklenir?

Seçenekler: A) Çernezyom | B) Terra rossa | C) Kırmızı-sarı podzolik topraklar | D) Çöl toprağı | E) Tundra toprağı

Doğru cevap: C) Kırmızı-sarı podzolik topraklar

Çözüm: Doğu Karadeniz'in sürekli nemli ve ormanlı koşulları, güçlü yıkanmaya uğramış kırmızı-sarı podzolik toprakların gelişmesine elverişlidir.

Seçenek analizi: A soğuk karasal çayır alanlarıyla, B Akdeniz'in kalkerli sahalarıyla, D kurak çöllerle, E kutup altı tundra koşullarıyla ilişkilidir.

Kritik tuzak: Toprak rengi tek başına belirleyici değildir; iklim, bitki örtüsü ve yıkanma süreci birlikte değerlendirilmelidir.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS harita ve toprak-iklim ilişkisi temelli coğrafya soru yaklaşımı.

Mevzuat

41-56

41 1982 Anayasası: devletin bütünlüğü ve temel semboller

Kolay • 65 sn

Soru: 1982 Anayasası'na göre Türkiye Devleti'nin dili, bayrağı, millî marşı ve başkenti hangi seçenekte doğru verilmiştir?

Seçenekler: A) Türkçe - beyaz ay yıldızlı mavi bayrak - İstiklâl Marşı - İstanbul | B) Türkçe - beyaz ay yıldızlı al bayrak - İstiklâl Marşı - Ankara | C) Türkçe - al bayrak - Gençlik Marşı - Ankara | D) Türkçe ve İngilizce - al bayrak - İstiklâl Marşı - Ankara | E) Türkçe - al bayrak - İstiklâl Marşı - İzmir

Doğru cevap: B) Türkçe - beyaz ay yıldızlı al bayrak - İstiklâl Marşı - Ankara

Çözüm: Anayasa'nın 3. maddesine göre devletin dili Türkçedir; bayrağı şekli kanununda belirtilen beyaz ay yıldızlı al bayraktır; millî marşı İstiklâl Marşı, başkenti Ankara'dır.

Seçenek analizi: A, C, D ve E seçeneklerinden her birinde en az bir anayasal unsur yanlış verilmiştir.

Kritik tuzak: Devletin resmî dili ifadesi günlük kullanımda geçse de Anayasa metni 'Devletin dili Türkçedir' biçimindedir.

Kaynak dayanağı: 1982 Anayasası madde 3; kullanıcı tarafından sağlanan 2019-2026 MEB-EKYS mevzuat soru yaklaşımı.

42 1982 Anayasası: yargı yetkisi

Orta • 88 sn

Soru: 1982 Anayasası'na göre yargı yetkisi aşağıdakilerden hangisi tarafından, hangi esasa kullanılır?

Seçenekler: A) Cumhurbaşkanı tarafından Devlet adına | B) TBMM tarafından millet adına | C) Adalet Bakanlığı tarafından kanun adına | D) Bağımsız ve tarafsız mahkemelerce Türk Milleti adına | E) Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından kamu adına

Doğru cevap: D) Bağımsız ve tarafsız mahkemelerce Türk Milleti adına

Çözüm: Anayasa'nın 9. maddesine göre yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır.

Seçenek analizi: A, B, C ve E yargı yetkisini anayasal olarak yetkili olmayan organlara bağlamaktadır. HSK, yargı yetkisini kullanan mahkeme değildir.

Kritik tuzak: Mahkemelerin bağımsız olması yeterli değildir; Anayasa metninde tarafsızlık ve Türk Milleti adına kullanma unsurları da birlikte yer alır.

Kaynak dayanağı: 1982 Anayasası madde 9.

43 1982 Anayasası: idarenin yargısal denetimi

Orta • 88 sn

Soru: Bir kamu kurumu, tesis ettiği işlemin 'idari takdir' kapsamında olduğunu ileri sürerek hiçbir mahkeme tarafından incelenemeyeceğini savunmuştur. 1982 Anayasası'na göre bu savunmayla ilgili aşağıdaki değerlendirmelerden hangisi doğrudur?

Seçenekler: A) İdarenin her türlü eylem ve işlemine karşı yargı yolu kural olarak açıktır. | B) İdari işlemler yalnız TBMM'nin izniyle yargılanabilir. | C) Kamu kurumlarının işlemleri hiçbir koşulda yargı denetimine tabi değildir. | D) Yargı yolu yalnız mali işlemler için açıktır. | E) Yargı denetimi yalnız kurum yöneticisinin kabulüne bağlıdır.

Doğru cevap: A) İdarenin her türlü eylem ve işlemine karşı yargı yolu kural olarak açıktır.

Çözüm: Anayasa'nın 125. maddesi, idarenin her türlü eylem ve işlemine karşı yargı yolunun açık olduğunu belirtir. Takdir yetkisi, idareyi hukuk dışı veya denetim dışı hâle getirmez.

Seçenek analizi: B, C, D ve E anayasal hukuk devleti ve yargısal denetim ilkesiyle bağdaşmaz.

Kritik tuzak: Mahkeme yerindelik denetimi yapamaz; ancak bu sınırlama, hukuka uygunluk denetiminin bütünüyle kalktığı anlamına gelmez.

Kaynak dayanağı: 1982 Anayasası madde 125.

44 1982 Anayasası: kamu tüzel kişiliği

Zor • 118 sn

Soru: Bir düzenlemede, yeni bir kamu tüzel kişiliğinin yalnızca bir bakanlık genelgesiyle kurulabileceği belirtilmiştir. 1982 Anayasası'na göre kamu tüzel kişiliğinin kurulması bakımından doğru ifade aşağıdakilerden hangisidir?

Seçenekler: A) Yalnız mahkeme kararıyla kurulur. | B) Herhangi bir idari yazıyla kurulabilir. | C) Yalnız belediye meclisi kararıyla kurulur. | D) Sadece yönetmelikle kurulur. | E) Kanunla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kurulur.

Doğru cevap: E) Kanunla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kurulur.

Çözüm: Anayasa'nın 123. maddesine göre kamu tüzel kişiliği kanunla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kurulur. Bakanlık genelgesi bu kurucu yetkiyi taşımaz.

Seçenek analizi: A, B, C ve D, Anayasa'nın öngördüğü kurucu işlem türlerini karşılamaz.

Kritik tuzak: Bir kamu birimi oluşturmakla kamu tüzel kişiliği kurmak aynı şey değildir; tüzel kişilik için anayasal biçim şartı aranır.

Kaynak dayanağı: 1982 Anayasası madde 123.

45	657 sayılı Kanun: hizmet sınıfları	Kolay • 65 sn
Soru: 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre devlet okullarında görev yapan öğretmenler esas olarak hangi hizmet sınıfında yer alır? Seçenekler: A) Genel İdare Hizmetleri Sınıfı B) Teknik Hizmetler Sınıfı C) Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfı D) Sağlık Hizmetleri ve Yardımcı Sağlık Hizmetleri Sınıfı E) Yardımcı Hizmetler Sınıfı Doğru cevap: C) Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfı Çözüm: Öğretmenler ve eğitim-öğretim hizmetini yürüten ilgili personel, 657 sayılı Kanun'daki Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfı kapsamında yer alır. Seçenek analizi: Diğer seçenekler idari, teknik, sağlık veya yardımcı nitelikteki farklı kadro gruplarını ifade eder. Kritik tuzak: Okul yöneticisinin idari görev yapması, öğretmen kökenli kadronun hizmet sınıfını kendiliğinden Genel İdare Hizmetleri Sınıfına dönüştürmez. Kaynak dayanağı: 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu madde 36.		

46	657 sayılı Kanun: devlet malını koruma	Orta • 88 sn
Soru: Bir memur, görevi gereği kendisine teslim edilen taşınabilir cihazı kişisel işi için kurum dışına çıkarmış ve görev sona erdiğinde iade etmemiştir. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu bakımından aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur? Seçenekler: A) Teslim edilen devlet malı memurun kişisel kullanımına geçer. B) Memur devlet malını korumak, hizmete hazır bulundurmak ve görevi sona erdiğinde iade etmekle yükümlüdür. C) İade yükümlülüğü yalnız yöneticiler için geçerlidir. D) Cihazın düşük değerli olması yükümlülüğü kaldırır. E) Kurum dışına çıkarma her durumda serbesttir. Doğru cevap: B) Memur devlet malını korumak, hizmete hazır bulundurmak ve görevi sona erdiğinde iade etmekle yükümlüdür. Çözüm: 657 sayılı Kanun, memura görevini dikkat ve itina ile yerine getirme; kendisine teslim edilen devlet malını koruma ve hizmete hazır bulundurma yükümlülüğü getirir. Görevle ilgisi kalmayan eşya iade edilmelidir. Seçenek analizi: A, C, D ve E devlet malının kamu hizmeti amacıyla kullanılması ilkesine aykırıdır. Kritik tuzak: Eşyanın ekonomik değerinin düşük olması, kamu malını koruma ve amacı dışında kullanmama yükümlülüğünü ortadan kaldırmaz. Kaynak dayanağı: 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu madde 12 ve ilgili ödev hükümleri.		

47	657 sayılı Kanun: kişisel sorumluluk ve zarar	Orta • 88 sn
Soru: Bir memurun tedbirsizliği nedeniyle kuruma ait cihaz zarar görmüştür. Zarar ile memurun davranışı arasında illiyet bağı bulunduğu belirlenmiştir. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aşağıdaki uygulamalardan hangisi esastır? Seçenekler: A) Zarar her durumda başka personele paylaştırılır. B) Zarar yalnız başlıklarla karşılanır. C) Memur hiçbir koşulda sorumlu tutulamaz. D) Zararın ilgili memur tarafından rayiç bedel üzerinden ödenmesi E) Zararın kayıtlardan silinmesi Doğru cevap: D) Zararın ilgili memur tarafından rayiç bedel üzerinden ödenmesi Çözüm: Memurun kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizliği sonucu idare zarara uğramışsa zararın ilgili memur tarafından rayiç bedel üzerinden ödenmesi esastır. Seçenek analizi: A, B, C ve E kişisel sorumluluk ilkesini ortadan kaldırır veya zararı hukuki dayanak olmadan başka yere yükler. Kritik tuzak: Her zarar otomatik olarak memura yüklenmez; kusur veya ihmal ile zarar arasında bağ kurulmalıdır. Kaynak dayanağı: 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu madde 12.		

48	657 sayılı Kanun: göreve gelmeme ve disiplin	Zor • 118 sn
Soru: Bir devlet memuru, kabul edilmiş bir özürlü olmaksızın kesintisiz dört gün göreve gelmemiştir. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre bu fiilin gerektirdiği disiplin cezası aşağıdakilerden hangisidir? Seçenekler: A) Kademe ilerlemesinin durdurulması B) Uyarma C) Kınama D) Aylıktan kesme E) Devlet memurluğundan çıkarma Doğru cevap: A) Kademe ilerlemesinin durdurulması Çözüm: Özürsüz ve kesintisiz olarak 3-9 gün göreve gelmemek, kademe ilerlemesinin durdurulması cezasını gerektiren fiiller arasındadır. Dört gün bu aralığa girer. Seçenek analizi: Bir veya iki günlük özürsüz devamsızlık aylıktan kesme kapsamında değerlendirilir; bir yılda toplam 20 gün özürsüz devamsızlık ise memurluktan çıkarma sonucunu doğurur. Uyarma ve kınama bu fiile karşılık gelmez. Kritik tuzak: 'Dört gün' ifadesi toplam değil kesintisiz devamsızlıktır; kanundaki süre aralığı dikkatle okunmalıdır. Kaynak dayanağı: 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu madde 125.		

49	657 sayılı Kanun: toplu eylem ve hareketlerde bulunma yasağı	Orta • 88 sn
Soru: Bir grup memur, kamu hizmetlerinin yürütülmesini yavaşlatmak amacıyla görevlerini topluca yerine getirmeme kararı almıştır. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu bakımından bu davranış aşağıdakilerden hangisiyle ilişkilidir? Seçenekler: A) Bilgi edinme hakkı B) Mazeret izni C) Çekilme hakkı D) Sendikal izin E) Toplu eylem ve hareketlerde bulunma yasağı Doğru cevap: E) Toplu eylem ve hareketlerde bulunma yasağı Çözüm: 657 sayılı Kanun, kamu hizmetlerini aksatacak biçimde memurların toplu olarak göreve gelmemesini veya hizmeti yavaşlatmasını yasaklar. Seçenek analizi: A, B, C ve D farklı hak veya izin kurumlarıdır; hizmeti topluca aksatma kararına hukuki dayanak oluşturamaz. Kritik tuzak: Sendikal faaliyetin varlığı, kamu hizmetini durdurma ya da yavaşlatma biçimindeki her eylemi otomatik olarak hukuka uygun hâle getirmez. Kaynak dayanağı: 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu madde 26.		

50	1739 sayılı Kanun: eğitim hakkı	Orta • 88 sn
Soru: 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'na göre eğitim hakkıyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur? Seçenekler: A) İlköğretim yalnız ekonomik durumu uygun olanlara açıktır. B) İlköğretim sonrası eğitimde ilgi ve yetenek dikkate alınmaz. C) İlköğretim görmek her Türk vatandaşının hakkıdır; sonraki eğitim imkânlarından ilgi, istidat ve kabiliyet ölçüsünde yararlanılır. D) Eğitim hakkı yalnız kamu görevlilerine tanınmıştır. E) Eğitim hakkı okul öncesi dönemle sınırlıdır. Doğru cevap: C) İlköğretim görmek her Türk vatandaşının hakkıdır; sonraki eğitim imkânlarından ilgi, istidat ve kabiliyet ölçüsünde yararlanılır. Çözüm: Kanuna göre ilköğretim görmek her Türk vatandaşının hakkıdır. İlköğretimden sonraki eğitim kurumlarından vatandaşlar ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde yararlanır. Seçenek analizi: A, B, D ve E eğitim hakkını kanunda öngörülme biçimde daraltmaktadır. Kritik tuzak: 'Herkes her programa koşulsuz yerleşir' sonucu çıkarılamaz; ilköğretim sonrası için ilgi, istidat ve kabiliyet ölçütü vardır. Kaynak dayanağı: 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu madde 7.		

51	1739 sayılı Kanun: fırsat ve imkân eşitliği	Orta • 88 sn
Soru: Maddi imkânları yetersiz fakat başarılı bir öğrencinin eğitimini sürdürebilmesi için parasız yatılılık, burs, kredi veya başka yollarla desteklenmesi 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun hangi temel ilkesiyle en doğrudan ilişkilidir? Seçenekler: A) Karma eğitim B) Fırsat ve imkân eşitliği C) Süreklilik D) Bilimsellik E) Her yerde eğitim Doğru cevap: B) Fırsat ve imkân eşitliği Çözüm: Fırsat ve imkân eşitliği ilkesi, maddi imkânlardan yoksun başarılı öğrencilerin en yüksek eğitim kademelerine kadar öğrenim görmelerini sağlamak amacıyla desteklenmesini öngörür. Seçenek analizi: A cinsiyetler arası birlikte eğitim, C yaşam boyu devamlılık, D bilimsel esaslar, E eğitimin okul dışındaki alanlarda da sürmesiyle ilgilidir. Kritik tuzak: Genel olarak herkese aynı desteği vermek ile ihtiyaca dayalı fırsat eşitliği aynı değildir; ilke, engelleri azaltmayı amaçlar. Kaynak dayanağı: 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu madde 8.		

52	1739 sayılı Kanun: planlılık	Orta • 88 sn
Soru: Bir millî eğitim planı hazırlanırken ülkenin ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınma hedefleri, insan gücü ihtiyacı ve istihdam imkânları birlikte değerlendirilmiştir. Bu yaklaşım 1739 sayılı Kanun'un hangi temel ilkesine uygundur? Seçenekler: A) Genellik ve eşitlik B) Karma eğitim C) Yöneltilme D) Planlılık E) Okul-aile iş birliği Doğru cevap: D) Planlılık Çözüm: Planlılık ilkesi, millî eğitimin gelişmesinin ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınma hedeflerine uygun olarak; insan gücü ve istihdam ilişkileri dikkate alınarak planlanmasını gerektirir. Seçenek analizi: A ayırım gözetmeme, B birlikte eğitim, C öğrencilerin ilgi ve yeteneklerine göre yönlendirilmesi, E ise aile katılımıyla ilgilidir. Kritik tuzak: Sadece yıllık takvim hazırlamak planlılık ilkesinin kapsamını karşılamaz; ülke kalkınması ve insan gücü bağlantısı ayırt edici unsurdur. Kaynak dayanağı: 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu madde 14.		

53	1739 sayılı Kanun: her yerde eğitim	Orta • 88 sn
Soru: Bir belediye, okul binası dışındaki kütüphane, iş yeri, müze ve mahalle merkezlerinde farklı yaş gruplarına yönelik eğitim etkinlikleri düzenlemiştir. Bu uygulama 1739 sayılı Kanun'un hangi temel ilkesiyle en doğrudan ilişkilidir? Seçenekler: A) Her yerde eğitim B) Yalnız örgün eğitim C) Tek tip program D) Merkezî sınav E) Sınırlı erişim Doğru cevap: A) Her yerde eğitim Çözüm: Her yerde eğitim ilkesi, millî eğitimin amaçlarının yalnız resmî ve özel eğitim kurumlarında değil, evde, çevrede, iş yerinde ve her fırsatta gerçekleştirilmeye çalışılmasını ifade eder. Seçenek analizi: B, C, D ve E eğitimi daraltır veya ilkenin kapsamını karşılamaz. Kritik tuzak: Okul dışı ortamda yapılan her etkinlik eğitim sayılmaz; etkinliğin eğitim amaçlarıyla planlı ve anlamlı ilişki kurması gerekir. Kaynak dayanağı: 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu madde 17.		

54	3071 sayılı Kanun: dilekçede bulunması gereken bilgiler	Orta • 88 sn
Soru: 3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun'a göre Türkiye'de yetkili makamlara verilen bir dilekçede aşağıdakilerden hangisinin bulunması zorunlu unsurlar arasında sayılmamıştır? Seçenekler: A) Ad B) Soyad C) İmza D) İş veya ikametgâh adresi E) T.C. kimlik numarası Doğru cevap: E) T.C. kimlik numarası Çözüm: Kanun, dilekçede başvuru sahibinin adı, soyadı, imzası ile iş veya ikametgâh adresinin bulunmasını zorunlu kılar. T.C. kimlik numarası kanunda bu temel unsurlar arasında sayılmamıştır. Seçenek analizi: A, B, C ve D kanuni asgari unsurlardır. E uygulamada bazı işlemlerde istenebilse de bu soruda kanunun saydığı zorunlu unsurlar sorulmaktadır. Kritik tuzak: Kurumların elektronik başvuru için ek kimlik doğrulama istemesi ile kanundaki klasik dilekçe unsurları birbirine karıştırılmamalıdır. Kaynak dayanağı: 3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun madde 4.		

55	4982 sayılı Kanun: tavsiye ve mütalaa talepleri	Zor • 118 sn
Soru: Bir kişi, bir kamu kurumundan elindeki mevcut bir belgeyi istemek yerine 'Çocuğumu hangi özel okula kaydettirmeliyim, bana ayrıntılı tavsiyede bulununuz.' biçiminde başvuru yapmıştır. 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu bakımından bu talep aşağıdakilerden hangisi kapsamında değerlendirilir? Seçenekler: A) Kesinleşmiş bir bilgi ve belge talebi B) Kuruma zorunlu araştırma yaptıran talep C) Kanun kapsamı dışındaki tavsiye ve mütalaa talebi D) Her durumda on beş gün içinde hazırlanması gereken rapor E) Kişisel veri düzeltme başvurusu Doğru cevap: C) Kanun kapsamı dışındaki tavsiye ve mütalaa talebi Çözüm: 4982 sayılı Kanun mevcut bilgi ve belgelere erişimi düzenler; kurumdan kişisel tercih konusunda tavsiye veya mütalaa istenmesi Kanun kapsamı dışındadır. Seçenek analizi: A mevcut belgeye erişimi, B yeni araştırma yükümlülüğü iddiasını, D süre kuralını yanlış geneller, E ise veri düzeltme işlemini ifade eder. Kritik tuzak: Başvurunun yazılı olması onu otomatik olarak bilgi edinme talebi yapmaz; talebin mevcut bilgi veya belgeye yönelmesi gerekir. Kaynak dayanağı: 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu madde 27.		

56	1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi: Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü	Orta • 88 sn
Soru: 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ne göre yükseköğretim dışında kalan açık öğretim hizmetleri ile yaygın eğitim ve öğretim faaliyetlerini yürütmekle görevli Millî Eğitim Bakanlığı hizmet birimi aşağıdakilerden hangisidir? Seçenekler: A) Ortaöğretim Genel Müdürlüğü B) Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü C) Temel Eğitim Genel Müdürlüğü D) Yükseköğretim ve Yurt Dışı Eğitim Genel Müdürlüğü E) Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü Doğru cevap: B) Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü Çözüm: Yükseköğretim dışında kalan açık öğretim hizmetleri ve yaygın eğitim faaliyetleri Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü'nün görev alanıdır. Seçenek analizi: A örgün ortaöğretim, C okul öncesi ve ilköğretim, D yükseköğretim ve yurt dışı eğitim, E özel öğretim kurumlarıyla ilgili hizmetleri yürütür. Kritik tuzak: 'Açık öğretim' ifadesi yalnız ortaöğretim düzeyini çağrıştıracaktır; kararname görev alanını yükseköğretim dışındaki açık öğretim ve yaygın eğitim olarak daha geniş kurar. Kaynak dayanağı: 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi - Millî Eğitim Bakanlığı hizmet birimleri.		

T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük

57-68

57 Mustafa Kemal'in Samsun'a çıkışı: resmî görev

Kolay • 65 sn

Soru: Mustafa Kemal Paşa'nın 19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıktığında taşıdığı resmî görev aşağıdakilerden hangisidir?

Seçenekler: A) Harbiye Nazırı | B) Meclis-i Mebusan Başkanı | C) Erzurum Valisi | D) Dokuzuncu Ordu Müfettişi | E) Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Başkanı

Doğru cevap: D) Dokuzuncu Ordu Müfettişi

Çözüm: Mustafa Kemal Paşa, Samsun'a Dokuzuncu Ordu Müfettişi sıfatıyla gönderilmiştir. Bu görev ona geniş bir bölgede askerî ve sivil makamlarla temas kurma imkânı sağlamıştır.

Seçenek analizi: A, B ve C resmî görevi değildir. E ise daha sonraki Millî Mücadele örgütlenmesiyle ilişkilidir.

Kritik tuzak: Resmî görevi ile tarihsel amacı birbirinden ayırmak gerekir; soru atama unvanını sormaktadır.

Kaynak dayanağı: T.C. İnkılap Tarihi temel kaynakları; 2019-2026 MEB-EKYS kronoloji ve neden-sonuç soru yaklaşımı.

58 TBMM'ye karşı ayaklanmalar: Hıyanet-i Vataniye Kanunu

Orta • 88 sn

Soru: TBMM'nin açılmasından sonra ortaya çıkan ayaklanmalar karşısında çıkarılan Hıyanet-i Vataniye Kanunu'nun temel amacı aşağıdakilerden hangisidir?

Seçenekler: A) TBMM'nin otoritesini korumak ve Millî Mücadele'ye karşı eylemleri cezalandırmak | B) Saltanatı yeniden güçlendirmek | C) Kapitülasyonları genişletmek | D) İtilaf Devletleriyle ortak ordu kurmak | E) Düzenli orduyu dağıtmak

Doğru cevap: A) TBMM'nin otoritesini korumak ve Millî Mücadele'ye karşı eylemleri cezalandırmak

Çözüm: Hıyanet-i Vataniye Kanunu, TBMM'nin meşru otoritesine ve Millî Mücadele'ye karşı girişilen eylemleri suç sayarak iç düzeni sağlamayı amaçlamıştır.

Seçenek analizi: B, C, D ve E Millî Mücadele'nin hedefleriyle çelişir veya kanunun konusu değildir.

Kritik tuzak: Kanun yalnız asker kaçakları için çıkarılmış bir düzenleme değildir; TBMM otoritesine yönelik karşı eylemleri daha geniş biçimde hedefler.

Kaynak dayanağı: T.C. İnkılap Tarihi - TBMM'nin otorite kurma süreci.

59 Güney Cephesi: Ankara Antlaşması

Orta • 88 sn

Soru: 20 Ekim 1921'de Fransa ile imzalanan Ankara Antlaşması'nın Millî Mücadele açısından en önemli sonuçlarından biri aşağıdakilerden hangisidir?

Seçenekler: A) Doğu Trakya'nın savaşız alınması | B) Boğazların yönetiminin Türkiye'ye bırakılması | C) Musul'un Türkiye'ye katılması | D) İstanbul'un resmen başkent yapılması | E) Güney Cephesi'nin büyük ölçüde kapanması ve buradaki kuvvetlerin Batı Cephesi'ne kaydırılabilmesi

Doğru cevap: E) Güney Cephesi'nin büyük ölçüde kapanması ve buradaki kuvvetlerin Batı Cephesi'ne kaydırılabilmesi

Çözüm: Ankara Antlaşması ile Fransa, Güney Anadolu'daki işgalini büyük ölçüde sona erdirmiş; böylece Güney Cephesi kapanmış ve kuvvetlerin Batı Cephesi'ne aktarılması kolaylaşmıştır.

Seçenek analizi: A Mudanya süreciyle, B Montrö ile, C Lozan sonrası Musul sorunu ve Ankara Antlaşması 1926 ile, D ise 1923'te Ankara'nın başkent oluşuyla ilgilidir.

Kritik tuzak: 1921 Ankara Antlaşması ile 1926 Türkiye-İngiltere-İrak Ankara Antlaşması karıştırılmamalıdır.

Kaynak dayanağı: T.C. İnkılap Tarihi - Güney Cephesi ve 1921 Ankara Antlaşması.

60 İkinci İnönü Savaşı'nın siyasi sonuçları

Zor • 118 sn

Soru: İkinci İnönü Savaşı'nın ardından İtalya'nın Anadolu'daki birliklerini çekmeye başlaması ve Fransa'nın TBMM Hükûmetiyle görüşmelere hız vermesi aşağıdakilerden hangisini gösterir?

Seçenekler: A) Askerî başarının diplomatik etkisinin bulunmadığını | B) TBMM'nin yalnız iç politikada güçlendiğini | C) Askerî başarının İtilaf Devletleri arasındaki görüş ayrılıklarını derinleştirerek TBMM'nin diplomatik konumunu güçlendirdiğini | D) Sevr Antlaşması'nın aynen uygulandığını | E) Düzenli ordunun kaldırıldığını

Doğru cevap: C) Askerî başarının İtilaf Devletleri arasındaki görüş ayrılıklarını derinleştirerek TBMM'nin diplomatik konumunu güçlendirdiğini

Çözüm: İkinci İnönü başarısı, TBMM'nin askerî direncini kanıtlamış; İtilaf Devletleri arasındaki çıkar farklılıklarını görünür kılarak İtalya ve Fransa'nın politikalarını değiştirmesine yol açmıştır. Bu, askerî başarının diplomatik sonuç üretmesidir.

Seçenek analizi: A ve B etkinin kapsamını reddeder veya daraltır. D ve E tarihsel gelişmelere aykırıdır.

Kritik tuzak: Bir devletin çekilme kararı tek başına savaşın sona erdiği anlamına gelmez; soru, diplomatik konum ve ittifak içi ayrışma üzerindeki etkiyi sorar.

Kaynak dayanağı: T.C. İnkılap Tarihi - İkinci İnönü Savaşı'nın sonuçları.

61	Başkomutanlık Kanunu	Orta • 88 sn
Soru: Kütahya-Eskişehir Savaşları sonrasında kabul edilen Başkomutanlık Kanunu ile Mustafa Kemal Paşa'ya verilen yetkinin temel özelliği aşağıdakilerden hangisidir? Seçenekler: A) Saltanat makamını temsil etme B) Ordunun maddi ve manevi gücünü artırmak amacıyla TBMM'nin orduya ilişkin yetkilerini belirli süreyle kullanma C) Meclisi süresiz kapatma D) İstanbul Hükûmeti adına antlaşma imzalama E) Yargı yetkisini tamamen kaldırma Doğru cevap: B) Ordunun maddi ve manevi gücünü artırmak amacıyla TBMM'nin orduya ilişkin yetkilerini belirli süreyle kullanma Çözüm: Başkomutanlık Kanunu, Mustafa Kemal Paşa'ya ordunun güçlendirilmesi ve yönetimi için TBMM'nin orduya ilişkin yetkilerini belirli bir süreyle kullanma imkânı vermiştir. Yetki kaynağı TBMM'dir ve süreli olarak düzenlenmiştir. Seçenek analizi: A ve D millî egemenlik anlayışına aykırıdır. C ve E kanunun kapsamını aşar. Kritik tuzak: Başkomutanlık yetkisi, Meclis egemenliğinin sona ermesi değil; Meclisin olağanüstü koşullarda süreli yetki vermesidir. Kaynak dayanağı: T.C. İnkılap Tarihi - Başkomutanlık Kanunu ve Sakarya hazırlıkları.		

62	İzmir İktisat Kongresi	Zor • 118 sn
Soru: Lozan görüşmelerine ara verildiği dönemde toplanan İzmir İktisat Kongresi'nde millî ekonomi, yerli üretim ve ekonomik bağımsızlık üzerinde durulması aşağıdakilerden hangisinin göstergesidir? Seçenekler: A) Siyasi bağımsızlığın ekonomik bağımsızlıktan ayrı düşünüldüğünün B) Osmanlı kapitülasyonlarının sürdürülmek istendiğinin C) Ekonomik kararların yalnız yabancı şirketlere bırakıldığının D) Yeni devletin siyasi bağımsızlığı ekonomik bağımsızlıkla tamamlamayı hedeflediğinin E) Tarım ve sanayiden vazgeçildiğinin Doğru cevap: D) Yeni devletin siyasi bağımsızlığı ekonomik bağımsızlıkla tamamlamayı hedeflediğinin Çözüm: İzmir İktisat Kongresi, askerî ve siyasi zaferin kalıcı olabilmesi için ekonomik bağımsızlığın da sağlanması gerektiği düşüncesini ortaya koymuştur. Yerli üretim ve millî girişim vurgusu bu hedefe yöneliktir. Seçenek analizi: A, B, C ve E kongrenin temel yaklaşımıyla çelişir. Kritik tuzak: Kongrenin özel girişimi desteklemesi, devleti ekonomik alandan tamamen çekmek veya yabancı denetime açmak anlamına gelmez. Kaynak dayanağı: T.C. İnkılap Tarihi - İzmir İktisat Kongresi ve ekonomik bağımsızlık.		

63	Halifeliğin kaldırılması	Orta • 88 sn
Soru: 3 Mart 1924'te halifeliğin kaldırılmasının aşağıdaki amaçlardan hangisine doğrudan hizmet ettiği söylenebilir? Seçenekler: A) Millî egemenliği ve laik devlet düzenini güçlendirmek B) Çok başlı yönetimi kalıcılaştırmak C) Saltanatı yeniden kurmak D) Kapitülasyonları genişletmek E) Yerel hanedanlar oluşturmak Doğru cevap: A) Millî egemenliği ve laik devlet düzenini güçlendirmek Çözüm: Halifeliğin kaldırılması, egemenliğin kaynağını millet iradesinde toplama ve dinî-siyasi otorite ikiliğini sona erdirerek laik devlet düzenini güçlendirme yönünde önemli bir adımdır. Seçenek analizi: B, C, D ve E inkılabın yönü ve Cumhuriyet'in temel tercihleriyle çelişir. Kritik tuzak: Halifeliğin kaldırılması yalnız idarî tasarruf değildir; millî egemenlik ve laikleşme sürecinin parçasıdır. Kaynak dayanağı: T.C. İnkılap Tarihi - 3 Mart 1924 düzenlemeleri.		

64	Harf İnkılabı ve Millet Mektepleri	Orta • 88 sn
Soru: Yeni Türk harflerinin kabulünden sonra Millet Mekteplerinin açılmasının temel amacı aşağıdakilerden hangisidir? Seçenekler: A) Yalnız yabancı dil öğretmek B) Medrese sistemini geri getirmek C) Okuma yazmayı belirli bir meslek grubuyla sınırlamak D) Eski yazıyı zorunlu hâle getirmek E) Yeni harfleri geniş halk kitlelerine öğretmek ve okuryazarlığı artırmak Doğru cevap: E) Yeni harfleri geniş halk kitlelerine öğretmek ve okuryazarlığı artırmak Çözüm: Millet Mektepleri, yeni Türk harflerinin yetişkinlere ve geniş halk kesimlerine öğretilmesini, böylece okuryazarlığın hızla yaygınlaşmasını amaçlamıştır. Seçenek analizi: A, B, C ve D uygulamanın kapsamı ve amacıyla bağdaşmaz. Kritik tuzak: Harf İnkılabı yalnız alfabe değişikliği değildir; eğitim seferberliğiyle birlikte değerlendirilmelidir. Kaynak dayanağı: T.C. İnkılap Tarihi - Harf İnkılabı ve Millet Mektepleri.		

65	Soyadı Kanunu	Orta • 88 sn
Soru: 1934 tarihli Soyadı Kanunu'nun kabulüyle aşağıdaki amaçlardan hangisinin gerçekleştirilmesi hedeflenmiştir? Seçenekler: A) Ayrıcalık bildiren unvanları yaygınlaştırmak B) Aile ve kişi kayıtlarında karışıklığı artırmak C) Kişilerin resmî işlemlerde belirli bir soyadıyla tanınmasını sağlayarak modern nüfus ve hukuk düzenini güçlendirmek D) Saltanat ailesinin yetkilerini genişletmek E) Kapitülasyonları geri getirmek Doğru cevap: C) Kişilerin resmî işlemlerde belirli bir soyadıyla tanınmasını sağlayarak modern nüfus ve hukuk düzenini güçlendirmek Çözüm: Soyadı Kanunu, kişilerin resmî ve toplumsal hayatta açık biçimde tanınmasını sağlamış; nüfus, miras ve diğer hukuk işlemlerinde düzeni kolaylaştırmıştır. Seçenek analizi: A, B, D ve E kanunun çağdaşlaşma ve eşitlik yönündeki amacıyla çelişir. Kritik tuzak: Soyadı alma ile ayrıcalık bildiren eski unvanların kullanılması aynı şey değildir; sonraki düzenlemeler bu unvanları sınırlandırmıştır. Kaynak dayanağı: T.C. İnkılap Tarihi - toplumsal ve hukuk alanındaki inkılaplar.		

66	Kadınların siyasi hakları: kronoloji	Orta • 88 sn
Soru: Türkiye'de kadınlara siyasi hakların tanınmasına ilişkin gelişmelerin doğru kronolojik sıralaması aşağıdakilerden hangisidir? Seçenekler: A) Milletvekili seçme-seçilme - belediye seçimleri - muhtarlık B) Belediye seçimlerine katılma - muhtar olabilme - milletvekili seçme-seçilme - belediye seçimleri C) Muhtar olabilme - milletvekili seçme-seçilme - belediye seçimleri D) Belediye seçimleri - milletvekili seçme-seçilme - muhtarlık E) Milletvekili seçme-seçilme - muhtarlık - belediye seçimleri Doğru cevap: B) Belediye seçimlerine katılma - muhtar olabilme - milletvekili seçme ve seçilme Çözüm: Kadınlar 1930'da belediye seçimlerine katılma, 1933'te muhtar ve ihtiyar heyeti üyesi olma, 1934'te milletvekili seçme ve seçilme hakkını elde etmiştir. Seçenek analizi: Diğer seçenekler bu üç aşamanın tarihsel sırasını bozmaktadır. Kritik tuzak: Hakların kapsamı giderek genişlemiştir; en kapsamlı ulusal temsil hakkı son aşamada gelmiştir. Kaynak dayanağı: T.C. İnkılap Tarihi - kadınların siyasi hakları.		

67	Atatürk ilkeleri: halkçılık	Orta • 88 sn
Soru: Kanun önünde eşitlik, sınıf veya zümre ayrıcalığının reddi ve yönetimin toplumun bütün kesimlerinin yararını gözetmesi aşağıdaki Atatürk ilkelerinden hangisiyle en doğrudan ilişkilidir? Seçenekler: A) Devletçilik B) Milliyetçilik C) İnkılapçılık D) Halkçılık E) Laiklik Doğru cevap: D) Halkçılık Çözüm: Halkçılık, toplumda ayrıcalıklı sınıf ve zümrelerin bulunmamasını, kanun önünde eşitliği ve kamu yönetiminin halk yararına işlemlerini öne çıkarır. Seçenek analizi: A ekonomik hayatta devletin rolü, B millî birlik, C yeniliklerin sürdürülmesi, E din-devlet işlerinin hukuk düzeni içinde ayrılmasıyla ilgilidir. Kritik tuzak: Halkçılık yalnız çoğunluğun isteği değildir; eşitlik ve ayrıcalıkların reddi temel unsurlardır. Kaynak dayanağı: Atatürk ilkeleri - halkçılık.		

68	Balkan Antantı	Zor • 118 sn
Soru: 1934 Balkan Antantı'na aşağıdaki devletlerden hangisi katılmamıştır? Seçenekler: A) Bulgaristan B) Türkiye C) Yunanistan D) Yugoslavya E) Romanya Doğru cevap: A) Bulgaristan Çözüm: Balkan Antantı Türkiye, Yunanistan, Yugoslavya ve Romanya arasında imzalanmıştır. Bulgaristan revizyonist talepleri nedeniyle antanta katılmamıştır. Seçenek analizi: B, C, D ve E antantın taraflarıdır. Kritik tuzak: Balkan Antantı ile Sadabat Paketi'nin tarafları karıştırılmamalıdır; ilki Balkan devletleri arasında bölgesel güvenliği amaçlar. Kaynak dayanağı: T.C. İnkılap Tarihi - Atatürk dönemi dış politika ve Balkan Antantı.		

Eğitim Bilimleri

69-80

69 Ölçme düzeyleri: oranlı ölçek

Kolay • 65 sn

Soru: Aşağıdaki değişkenlerden hangisi gerçek bir sıfır noktasına sahip olması ve oranların anlamlı biçimde yorumlanabilmesi nedeniyle oranlı ölçek düzeyindedir?

Seçenekler: A) Öğrencilerin sınıf şubeleri | B) Yarışmadaki başarı sıraları | C) Celsius cinsinden sınıf sıcaklığı | D) Derslere yönelik tutum kategorileri | E) Bir ayda okunan kitap sayısı

Doğru cevap: E) Bir ayda okunan kitap sayısı

Çözüm: Okunan kitap sayısında sıfır, hiç kitap okunmadığını gösteren gerçek sıfırdır; eşit aralıklar ve oranlar anlamlıdır. Örneğin dört kitap, iki kitabın iki katıdır.

Seçenek analizi: A sınıflama, B sıralama, C eşit aralıklı ölçek örneğidir. D kategorik veya sıralı yapıda olabilir; oran yorumu yapılamaz.

Kritik tuzak: Celsius'ta eşit aralık vardır fakat 0 °C sıcaklığın yokluğu değildir; bu yüzden oranlı değil eşit aralıklı ölçektir.

Kaynak dayanağı: Eğitim bilimleri ve ölçme-değerlendirme temel kavramları; MEB-EKYS soru yaklaşımı.

70 Geçerlik türleri: kapsam geçerliği

Orta • 88 sn

Soru: Bir başarı testi hazırlanırken alan uzmanları, test maddelerinin öğretim programındaki öğrenme çıktıları ve konu ağırlıklarını yeterince temsil edip etmediğini belirtke tablosu üzerinden incelemiştir. Bu çalışma öncelikle hangi geçerlik türüne kanıt sağlar?

Seçenekler: A) Yordama geçerliği | B) Görünüş geçerliği | C) Kapsam geçerliği | D) Yapı geçerliği | E) Eş zaman geçerliği

Doğru cevap: C) Kapsam geçerliği

Çözüm: Kapsam geçerliği, testin ölçülmek istenen içerik ve öğrenme çıktıları evrenini yeterli ve dengeli biçimde temsil etmesidir. Belirtke tablosu ve uzman görüşü bu geçerlik için temel kanıtlardır.

Seçenek analizi: A gelecekteki ölçütü, E aynı zamandaki ölçütü yordama ilişkisine bakar. D kuramsal yapıyı, B ise aracın yüzeyde uygun görünmesini ele alır.

Kritik tuzak: Uzman görüşü her zaman yapı geçerliği değildir; uzmanların neyi değerlendirdiği önemlidir. Burada konu ve çıktı temsili incelenmektedir.

Kaynak dayanağı: Eğitimde ölçme ve değerlendirme - kapsam geçerliği.

71 İstatistik: standart sapma ve homojenlik

Orta • 88 sn

Soru: A ve B sınıflarının aynı sınavdaki puan ortalamaları 70'tir. A sınıfının standart sapması 4, B sınıfının standart sapması 12'dir. Buna göre aşağıdaki yorumlardan hangisi doğrudur?

Seçenekler: A) B sınıfının ortalaması daha yüksektir. | B) A sınıfının puanları ortalama çevresinde daha homojendir. | C) İki sınıfın dağılımı kesinlikle aynıdır. | D) A sınıfının başarı düzeyi kesinlikle daha düşüktür. | E) Standart sapma değişkenliği göstermez.

Doğru cevap: B) A sınıfının puanları ortalama çevresinde daha homojendir.

Çözüm: Ortalama aynı olduğunda daha küçük standart sapma, puanların ortalama çevresinde daha yakın toplandığını ve grubun daha homojen olduğunu gösterir. Bu nedenle A sınıfı daha homojendir.

Seçenek analizi: A ve D ortalamalar eşit olduğu için yanlıştır. C standart sapmalar farklı olduğundan savunulamaz. E standart sapmanın temel işlevini reddeder.

Kritik tuzak: Homojenlik ile başarı düzeyi karıştırılmamalıdır; standart sapma yayılımı, ortalama ise merkezî başarı düzeyini gösterir.

Kaynak dayanağı: Eğitimde istatistik - standart sapma ve dağılım yorumlama.

72 Klasik koşullanma: sönme

Orta • 88 sn

Soru: Bir öğrenci, teneffüs zilinden hemen sonra kantine gitmeye alışmıştır. Bir süre boyunca zil çalmasına rağmen kantin açılmamış; öğrencinin zil duyunca kantine yönelme davranışı giderek azalmıştır. Bu durum klasik koşullanmadaki hangi kavramla açıklanır?

Seçenekler: A) Genelleme | B) Ayırt etme | C) Kendiliğinden geri gelme | D) Sönme | E) Üst düzey koşullanma

Doğru cevap: D) Sönme

Çözüm: Koşullu uyarıcı olan zil, koşulsuz pekiştirici sonuçla tekrar tekrar eşleşmeyince koşullu tepki giderek azalır. Bu süreç sönme olarak adlandırılır.

Seçenek analizi: A benzer uyarıcılara tepki, B uyarıcıları ayırma, C sönmeden sonra tepkinin kısa süreli geri dönmesi, E yeni bir koşullu uyarıcı oluşturmaz.

Kritik tuzak: Davranışın azalması unutmaya ile aynı değildir; belirleyici olan koşullu uyarıcının sonuçla eşleşmemesidir.

Kaynak dayanağı: Öğrenme psikolojisi - klasik koşullanma.

73 Edimsel koşullanma: değişken oranlı pekiştirme

Orta • 88 sn

Soru: Bir dijital alıştırma sistemi, öğrencinin kaç doğru cevaptan sonra sürpriz rozet kazanacağını önceden bildirmemekte; bazen üç, bazen yedi, bazen on doğru cevaptan sonra rozet vermektedir. Bu pekiştirme tarifesini aşağıdakilerden hangisidir?

Seçenekler: A) Değişken oranlı | B) Sabit aralıklı | C) Değişken aralıklı | D) Sabit oranlı | E) Sürekli pekiştirme

Doğru cevap: A) Değişken oranlı

Çözüm: Pekiştirme, değişken sayıda tepkinin ardından verildiği için değişken oranlı tarife söz konusudur. Zaman değil, doğru cevap sayısı belirleyicidir ve sayı önceden sabit değildir.

Seçenek analizi: B ve C zaman aralıklarına dayanır. D tepki sayısını sabit tutar. E her doğru tepkiden sonra pekiştirme verir.

Kritik tuzak: 'Sürpriz' sözcüğü tek başına değişken aralığı göstermez; ölçütün tepki sayısı mı zaman mı olduğu belirlenmelidir.

Kaynak dayanağı: Öğrenme psikolojisi - edimsel koşullanma ve pekiştirme tarifeleri.

74 Bellek: geriye ket vurma

Zor • 118 sn

Soru: Bir öğretmen yeni bir çevrim içi sistem için farklı bir şifre öğrendikten sonra daha önce yıllarca kullandığı eski şifreyi hatırlamakta zorlanmaya başlamıştır. Bu durum aşağıdaki kavramlardan hangisiyle açıklanır?

Seçenekler: A) İleriye ket vurma | B) Duyusal kayıt | C) Güdülenme | D) Olumlu transfer | E) Geriye ket vurma

Doğru cevap: E) Geriye ket vurma

Çözüm: Yeni öğrenilen bilginin daha önce öğrenilmiş bilgiyi hatırlamayı güçleştirmesine geriye ket vurma denir. Yeni şifre, eski şifrenin hatırlanmasını engellemektedir.

Seçenek analizi: A eski öğrenmenin yeniye bozmasıdır. B kısa süreli duyusal depodur. C davranışı harekete geçiren süreçtir. D önceki öğrenmenin yeniye kolaylaştırmasıdır.

Kritik tuzak: Hangi bilginin önce, hangisinin sonra öğrenildiği dikkatle izlenmelidir: yeni olan eskiyi bozuyorsa geriye ket vurma vardır.

Kaynak dayanağı: Bilişsel öğrenme ve bellek süreçleri - ket vurma.

75 Öğretim stratejileri: buluş yoluyla öğrenme

Orta • 88 sn

Soru: Bir öğretmen kavramın tanımını doğrudan vermek yerine çok sayıda örnek ve örnek olmayan durum sunmuş, öğrencilerin ortak özellikleri belirleyerek kavramın ilkesine kendilerinin ulaşmasını sağlamıştır. Bu öğretim yaklaşımı aşağıdakilerden hangisidir?

Seçenekler: A) Sunuş yoluyla öğretim | B) Programlı öğretim | C) Buluş yoluyla öğretim | D) Tam öğrenme | E) Mikro öğretim

Doğru cevap: C) Buluş yoluyla öğretim

Çözüm: Buluş yoluyla öğretimde öğrenci, öğretmenin düzenlediği örnekler ve sorular üzerinden ilişkileri keşfeder ve genellemeye ulaşır. Kavramın tanımının başlangıçta doğrudan verilmemesi ayırt edici özelliktir.

Seçenek analizi: A genel ilkenin önce sunulmasına, B küçük adımlar ve anında dönüte, D eksik öğrenmelerin tamamlanmasına, E öğretmen adayının kısa ders uygulamasına dayanır.

Kritik tuzak: Öğrencinin tamamen yardımsız bırakılması gerekmez; öğretmen örnekleri seçerek ve sorularla yönlendirerek keşfi yapılandırır.

Kaynak dayanağı: Öğretim ilke ve yöntemleri - buluş yoluyla öğretim.

76 Öğretim tekniği: istasyon

Orta • 88 sn

Soru: Sınıfta 'iklim değişikliği' konusu için grafik yorumlama, çözüm posterleri hazırlama, kısa metin yazma ve deney düzeneği inceleme alanları oluşturulmuştur. Gruplar belirli sürelerle her alanda çalışıp sıradaki alana geçmiştir. Bu uygulama aşağıdaki tekniklerden hangisidir?

Seçenekler: A) Panel | B) İstasyon | C) Sempozyum | D) Forum | E) Beyin fırtınası

Doğru cevap: B) İstasyon

Çözüm: İstasyon tekniğinde sınıf farklı görev alanlarına ayrılır; gruplar belirli sürelerle istasyonlarda çalışır ve dönüşümlü biçimde diğer istasyonlara geçer.

Seçenek analizi: A, C ve D konuşmacı-dinleyici düzenine dayalı tartışma teknikleridir. E kısa sürede çok sayıda fikir üretmeyi amaçlar, fiziksel görev dönüşümü zorunlu değildir.

Kritik tuzak: Birden çok etkinlik bulunması tek başına istasyon değildir; grupların planlı biçimde alanlar arasında dönmesi gerekir.

Kaynak dayanağı: Öğretim ilke ve yöntemleri - istasyon tekniği.

77 Program türleri: örtük program	Orta • 88 sn
Soru: Bir okulun resmî programında yer almamasına rağmen sürekli ödül sıralamaları, öğretmenlerin söz hakkını dağıtma biçimi ve okulun günlük rutinleri yoluyla öğrenciler rekabet, itaat ve zaman kullanımı hakkında bazı tutumlar geliştirmiştir. Bu öğrenmeler aşağıdaki program türlerinden hangisiyle açıklanır? Seçenekler: A) İhmal edilen program B) Ekstra program C) Destek programı D) Örtük program E) Modüler program Doğru cevap: D) Örtük program Çözüm: Örtük program, resmî hedeflerde açıkça yazılmayan; okul kültürü, ilişkiler, kurallar ve rutinler aracılığıyla öğrenilen değer, tutum ve davranışları ifade eder. Seçenek analizi: A programda yer verilmeyen konuları, B ders dışı planlı etkinlikleri, C tamamlayıcı uygulamayı, E bağımsız modüllerden oluşan yapıyı anlatır. Kritik tuzak: Örtük program her zaman olumsuz değildir; dayanışma ve sorumluluk gibi olumlu tutumlar da okul kültürü yoluyla kazanılabilir. Kaynak dayanağı: Eğitim programları - örtük program.	

78 Sınıf yönetimi: tepkisel model	Zor • 118 sn
Soru: Bir öğretmen sınıf kurallarını ve önleyici düzenlemeleri önceden planlamamış; ders sırasında konuşmalar arttığında öğrencilere anlık uyarı ve ceza vererek düzeni sağlamaya çalışmıştır. Öğretmenin yaklaşımı aşağıdaki sınıf yönetimi modellerinden hangisine daha uygundur? Seçenekler: A) Tepkisel model B) Önlemsel model C) Gelişimsel model D) Bütünsel model E) Ekolojik model Doğru cevap: A) Tepkisel model Çözüm: Tepkisel model, istenmeyen davranış ortaya çıktıktan sonra müdahale etmeye dayanır. Öğretmen, sorunu önceden yapılandırmak yerine davranışın ardından uyarı ve ceza kullanmıştır. Seçenek analizi: B sorun oluşmadan önlem alır. C öğrencinin gelişim dönemini, D farklı modelleri duruma göre birleştirmeyi, E çevresel sistemleri ve etkileşimleri öne çıkarır. Kritik tuzak: Müdahalenin sert olması tepkisel modeli tek başına belirlemez; asıl ölçüt müdahalenin davranıştan sonra gelmesidir. Kaynak dayanağı: Sınıf yönetimi - tepkisel model.	

79 Eğitim yönetimi: öğretimsel liderlik	Orta • 88 sn
Soru: Bir okul müdürü ders gözlemleri yapmış, zümreler arasında öğretim programı eş güdümünü sağlamış, öğrenci öğrenme verilerini öğretmenlerle incelemiş ve öğretimin niteliğini geliştirmek için mesleki öğrenme çalışmaları planlamıştır. Bu müdürün liderlik davranışı aşağıdakilerden hangisiyle en iyi açıklanır? Seçenekler: A) Laissez-faire liderlik B) Bürokratik güç kullanımı C) Yalnız sembolik liderlik D) Zorlayıcı liderlik E) Öğretimsel liderlik Doğru cevap: E) Öğretimsel liderlik Çözüm: Öğretimsel liderlik, okulun temel işi olan öğrenme ve öğretimi merkeze alır; program eş güdümü, dersin izlenmesi, öğrenme verilerinin kullanılması ve öğretmen gelişimi bu liderliğin temel davranışlarıdır. Seçenek analizi: A liderlik sorumluluğundan uzak durur. B ve D kural veya baskıyı öne çıkarır. C kültürel sembollere odaklanır; senaryoda öğretim süreçleri belirleyicidir. Kritik tuzak: Ders gözlemi tek başına öğretimsel liderlik kanıtı değildir; gözlemin geri bildirim, program ve öğrenci öğrenmesiyle ilişkilendirilmesi gerekir. Kaynak dayanağı: Eğitim yönetimi - öğretimsel liderlik.	

80 Rehberlik ilkeleri: gizlilik	Orta • 88 sn
Soru: Rehber öğretmen, bir öğrencinin görüşmede paylaştığı kişisel bilgileri öğrencinin izni olmadan öğretmenler odasında konuşmamış; ancak öğrencinin kendisine ciddi zarar verme riski ortaya çıktığında gerekli koruyucu birimlerle sınırlı ve amaçla bağlantılı bilgi paylaşmıştır. Bu uygulama rehberliğin hangi ilkesiyle en doğrudan ilişkilidir? Seçenekler: A) Süreklilik B) Gönüllülük C) Gizlilik D) Bireyi tanıma E) Yöneltilme Doğru cevap: C) Gizlilik Çözüm: Gizlilik ilkesi, danışma sürecinde edinilen bilgilerin korunmasını gerektirir. Bununla birlikte kişinin veya başkasının güvenliğini tehdit eden ciddi risklerde, koruma amacıyla gerekli kişilerle sınırlı paylaşım yapılabilir. Seçenek analizi: A hizmetin devamlılığı, B katılım isteği, D öğrenciyi çeşitli yönleriyle anlama, E uygun eğitim veya meslek alanına yönlendirme ile ilgilidir. Kritik tuzak: Gizlilik mutlak sır saklama değildir; güvenlik ve yasal yükümlülük durumlarında yalnız gerekli ölçüde bilgi paylaşılır. Kaynak dayanağı: Rehberlik ve psikolojik danışma ilkeleri - gizlilik ve güvenlik istisnası.	